

Smjernice

Smjernice 1/2024 o obradi osobnih podataka na temelju članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka

Verzija 1.0

Doneseno 8. listopada 2024.

SAŽETAK

U ovim se smjernicama analiziraju kriteriji utvrđeni u članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka koje voditelji obrade moraju ispuniti kako bi zakonito sudjelovali u obradi osobnih podataka koja je „nužna za potrebe legitimnih interesa voditelja obrade ili treće strane”.

Članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka jedna je od šest pravnih osnova za zakonitu obradu osobnih podataka predviđenih Općom uredbom o zaštiti podataka. Članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka ne bi trebalo smatrati „posljednjom mjerom” za rijetke ili neočekivane situacije u kojima se smatra da se druge pravne osnove ne primjenjuju niti bi ga trebalo automatski odabrati ili neopravdano proširiti njegovu primjenu na temelju percepcije da je članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka manje ograničavajući od drugih pravnih osnova.

Da bi se obrada temeljila na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, moraju biti ispunjena tri kumulativna uvjeta:

- prvo, ostvarivanje legitimnog interesa voditelja obrade ili treće strane;
 - Drugo, potreba za obradom osobnih podataka u svrhu legitimnog interesa ili legitimnih interesa koji se nastoje ostvariti; i
- Treće, interesi ili temeljne slobode i prava dotičnih ispitanika nemaju prednost pred legitimnim interesima voditelja obrade ili treće strane.

Kako bi se utvrdilo može li se određena obrada osobnih podataka temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, voditelji obrade trebali bi pažljivo procijeniti i dokumentirati jesu li ispunjena ta tri kumulativna uvjeta. Tu bi procjenu trebalo provesti prije provedbe relevantnih postupaka obrade.

U pogledu uvjeta koji se odnosi na ostvarivanje legitimnog interesa, ne mogu se svi interesi voditelja obrade ili treće strane smatrati legitimnima; može se valjano pozivati na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnu osnovu samo na one interese koji su zakoniti, precizno izraženi i prisutni. Odgovornost je voditelja obrade i obavijestiti ispitanika o legitimnim interesima koji se nastoje ostvariti ako se ta obrada temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka.

Kad je riječ o uvjetu da je obrada osobnih podataka nužna za potrebe legitimnih interesa koji se nastoje ostvariti, trebalo bi provjeriti mogu li se legitimni interesi koji se nastoje ostvariti razumno jednako učinkovito ostvariti drugim sredstvima kojima se manje ograničavaju temeljna prava i slobode ispitanika, uzimajući u obzir i načela utvrđena u članku 5. stavku 1. Opće uredbe o zaštiti podataka. Ako postoje takva druga sredstva, obrada se ne može temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka.

Kad je riječ o uvjetu da interesi ili temeljna prava i slobode osobe na koju se odnosi obrada podataka nemaju prednost pred legitimnim interesima voditelja obrade ili treće strane, taj uvjet podrazumijeva odvagivanje suprotstavljenih prava i interesa o kojima je riječ, koje u načelu ovisi o posebnim okolnostima relevantne obrade. Obrada se može provesti samo ako je rezultat tog odvagivanja taj da interesi, prava i slobode ispitanika ne nadjačavaju legitimne interese koji se nastoje ostvariti.

Pravilna procjena iz članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka nije jednostavna. Umjesto toga, za procjenu, a posebno za odvagivanje suprotstavljenih interesa i prava, potrebno je u potpunosti uzeti u obzir niz čimbenika, kao što su priroda i izvor relevantnih legitimnih

interesa, učinak obrade na ispitanika i njegova razumna očekivanja u pogledu obrade te postojanje dodatnih zaštitnih mjera kojima bi se mogao ograničiti neopravdani učinak na ispitanika. U ovim se smjernicama pružaju smjernice o tome kako bi se takva procjena trebala provesti u praksi, među ostalim u nizu posebnih konteksta (npr. sprečavanje prijevара, izravni marketing, informacijska sigurnost itd.) u kojima se ta pravna osnova može uzeti u obzir.

U smjernicama se objašnjava i odnos koji postoji između članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka i niza prava ispitanika na temelju Opće uredbe o zaštiti podataka.

Sadržaj

I. UVOD	4
11. Elementi koje treba uzeti u obzir pri procjeni primjenjivosti članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravne osnove	6
A. Prvi korak: Ostvarivanje legitimnog interesa od strane voditelja obrade ili treće strane	7
1. „legitimna” priroda interesa voditelja obrade ili treće strane.....	7
2. Interes voditelja obrade ili treće strane.....	9
B. Drugi korak: Analiza nužnosti obrade za ostvarivanje legitimnih interesa.....	11
C. Treći korak: Provedba testa ravnoteže (balansa)	11
1. Interesi ispitanika, temeljna prava i slobode	12
II. Učinak obrade na ispitanike	13
2.1. Priroda podataka koji će se obrađivati	13
2.2. Kontekst obrade.....	14
2.3. Daljnje posljedice obrade.....	14
3. Razumna očekivanja ispitanika	15
4. Dovršetak provedbe testa ravnoteže.....	17
III. Članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka i prava ispitanika	18
1. Uvod u prava ispitanika.....	18
2. Transparentnost i informacije koje treba pružiti ispitanicima.....	18
3. Pravo na pristup	20
4. Pravo na prigovor.....	20
5. Pravo na brisanje.....	21
6. Automatizirano pojedinačno donošenje odluka, uključujući izradu profila	22
7. Pravo na ispravak	23
8. Pravo na ograničenje obrade.....	24
IV. KONTEKSTUALNA PRIMJENA ČLANKA 6. STAVKA 1. STAVKA F Opće uredbe o zaštiti podataka	24
1. Obrada osobnih podataka djece.....	24
2. Obrada koju provode javna tijela	26

3. Obrada u svrhu sprječavanja prijevара	26
4. Obrada u svrhu izravnog marketinga	28
4.1. Pojam izravnog marketinga	28
4.2. Usklađenost s posebnim pravnim zahtjevima kojima se isključuje pozivanje na članak 6. stavak 1. točku (f)	29
4.3. Ocjena svakog pojedinačnog slučaja kada se pozivanje na članak 6. stavak 1. točku (f) nije isključeno zakonom	30
121.4. Pravo na prigovor na obradu u svrhu izravnog marketinga	31
5. Obrada u unutarnje administrativne svrhe unutar grupe poduzetnika	31
6. Obrada u svrhu osiguravanja mrežne i informacijske sigurnosti	32
7. Prijenos osobnih podataka nadležnim tijelima	33
7.1. Ukazivanje na moguća kaznena djela ili prijetnje javnoj sigurnosti nadležnim tijelima	33
7.2. Zahtjevi tijela trećih zemalja i njihovo otkrivanje	34

Europski odbor za zaštitu podataka

uzimajući u obzir članak 70. stavak 1. točku (e) Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (dalje u tekstu „Opća uredba o zaštiti podataka”),

uzimajući u obzir Sporazum o EGP-u, a posebno njegov Prilog XI. i Protokol 37., kako su izmijenjeni Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a br. 154/2018 od 6. srpnja 2018.¹

uzimajući u obzir članke 12. i 22. svojeg Poslovnika,

Usvojio je sljedeće smjernice:

1. UVOD

1. U skladu s člankom 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (dalje u tekstu „Povelja”), osobni podaci moraju se obrađivati pošteno u određene svrhe i na temelju zakonom utvrđene legitimne osnove. Člankom 6. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka predviđa se da je obrada zakonita samo ako i u mjeri u kojoj se primjenjuje barem jedna od šest pravnih osnova utvrđenih u članku 6. stavku 1. točkama od (a) do (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. Stoga voditelj obrade prije početka obrade osobnih podataka mora utvrditi primjenjivu pravnu osnovu i osigurati da su ispunjeni zahtjevi barem jedne od pravnih osnova iz članka 6. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka. U tom pogledu treba podsjetiti da se Općom uredbom o zaštiti podataka ne uspostavlja hijerarhija između različitih pravnih osnova utvrđenih u članku 6. stavku 1.1

¹ Vidjeti npr. mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Szpunara u predmetu C-394/23, *Mousse* (ECLI:EU:C:2024:610), t. 28-29.

2. Članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka pruža pravnu osnovu za obradu osobnih podataka u mjeri u kojoj je „obrada nužna za potrebe legitimnih interesa voditelja obrade ili treće strane, osim ako su takvi interesi podređeni interesima ili temeljnim pravima i slobodama ispitanika koji zahtijevaju zaštitu osobnih podataka, posebno ako je ispitanik dijete”.

U skladu s načelom odgovornosti i osim ako je to predviđeno zakonom, određivanje pravne osnove za određenu obradu osobnih podataka u nadležnosti je voditelja obrade. Glavna je svrha ovih smjernica stoga pomoći voditeljima obrade u procjeni može li se članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka koristiti kao valjana pravna osnova za njihovu obradu osobnih podataka.

Nadalje, Europski odbor za zaštitu podataka (dalje u tekstu: EDPB) podsjeća da se pravna osnova za određenu obradu osobnih podataka mora razmatrati u kontekstu Opće uredbe o zaštiti podataka u cjelini, ciljeva utvrđenih u članku 1. Opće uredbe o zaštiti podataka te obveze voditelja obrade da osobne podatke obrađuje u skladu s načelima zaštite podataka iz članka 5. Opće uredbe o zaštiti podataka, kao što je načelo smanjenja količine podataka.

3. Članak 7. točka (f) Direktive 95/46/EZ sadržavao je pravnu osnovu sličnu onoj iz članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka jer je njime predviđeno da se obrada osobnih podataka može smatrati zakonitom ako je to potrebno za potrebe legitimnih interesa voditelja obrade ili treće strane ili strana kojima se podaci otkrivaju, osim ako su ti interesi podređeni interesima ili temeljnim pravima i slobodama ispitanika. U tom smislu ta pravna osnova nije novost uvedena Općom uredbom o zaštiti podataka. Stoga se ove smjernice temelje na Mišljenju 06/2014 o pojmu legitimnih interesa voditelja obrade podataka u skladu s člankom 7. Direktive 95/46/EZ Radne skupine za zaštitu podataka iz članka 29. (dalje u tekstu „WP29”) i ažuriraju ga.² Međutim, važno je naglasiti da se donošenjem Opće uredbe o zaštiti podataka razvio pravni okvir EU-a za zaštitu podataka. Konkretno, Općom uredbom o zaštiti podataka ojačan je položaj ispitanika, ostvarivanje prava ispitanika i obveze voditelja obrade, među ostalim kodifikacijom preporuka i stajališta koje je izrazila Radna skupina iz članka 29. Nadalje, treba napomenuti da je članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka protumačen u nekoliko presuda Suda Europske unije (dalje u tekstu „Sud EU-a”), koje su donesene nakon donošenja navedenog mišljenja Radne skupine iz članka 29., koje se moraju uzeti u obzir pri ocjeni te pravne osnove.

4. Da bi se obrada temeljila na legitimnoj pravnoj osnovi interesa, moraju biti ispunjena tri kumulativna uvjeta:

- prvo, ostvarivanje legitimnog interesa voditelja obrade ili treće strane;
- Drugo, potreba za obradom osobnih podataka u svrhe legitimnog interesa (tj. obrada osobnih podataka mora biti „potrebna” u te svrhe); i
- Treće, interesi ili temeljne slobode i prava dotičnih ispitanika nemaju prednost pred legitimnim interesima voditelja obrade ili treće strane.

5. Kad je riječ o trećem uvjetu, voditelj obrade mora odvagnuti svoje legitimne interese ili interese treće strane i „interese ili temeljna prava i slobode ispitanika”. Ta „uravnoteženost” između temeljnih prava, sloboda i interesa o kojima je riječ mora se provesti kako bi se svaka obrada temeljila na legitimnom interesu kao pravnoj osnovi³ te se mora provesti prije provedbe relevantnih postupaka obrade.

6. Treba naglasiti i da se člankom 6. stavkom 1. drugom alinejom Opće uredbe o zaštiti podataka predviđa da se pravna osnova iz članka 6. stavka 1. točke (f) ne primjenjuje na obradu koju provode javna tijela pri obavljanju svojih zadaća.

² Radna skupina iz članka 29., Mišljenje 06/2014 o pojmu legitimnih interesa voditelja obrade podataka u skladu s člankom 7. Direktive 95/46/EZ (WP 217, doneseno 9. travnja 2014.).

³ Sud EU-a, presuda od 4. svibnja 2017., predmet C-13/16, *Rigas satiksmes* (ECLI:EU:C:2017:336), točka 28.

7. Članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka ne može se smatrati „zadanom” pravnom osnovom. Naprotiv, prije oslanjanja na takvu pravnu osnovu voditelj obrade trebao bi provesti pažljivu procjenu planirane obrade i slijediti posebnu metodologiju. Neograničena priroda članka 6. stavka 1. točke (f) BDP-a R ne znači nužno da bi se ta pravna osnova trebala smatrati pravnom osnovom koja se može koristiti samo kao „zadnja mogućnost” u rijetkim i nepredviđenim situacijama ili da bi se članak 6. stavak 1. točka (f) trebao smatrati posljednjom opcijom ako se ne primjenjuju druge pravne osnove. Voditelji obrade ne bi trebali smatrati ni članak 6. stavak 1. točku (f) najpoželjnijom opcijom te se njegova upotreba ne bi trebala neopravdano proširiti kako bi se zaobišli posebni pravni zahtjevi ili jer bi se smatrala manje ograničavajućom od drugih pravnih osnova iz članka 6. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka. Drugim riječima, članak 6. stavak 1. točku (f) ne bi trebalo smatrati „otvorenim vratima” za legitimizaciju svih aktivnosti obrade podataka koje nisu obuhvaćene nijednom drugom pravnom osnovom iz članka 6. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka. Umjesto toga, valja podsjetiti da članak 6. stavak 1. točku (f), kao i svaku pravnu osnovu iz članka 6. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka, treba usko tumačiti.

8. Trebalo bi naglasiti da kada se osobni podaci obrađuju u različite svrhe, obrada za svaku od tih svrha mora biti obuhvaćena jednim od slučajeva predviđenih u članku 6. stavku 1. Opće uredbe o zaštiti podataka.⁴ Svrha i pravna osnova takve obrade moraju se utvrditi od samog početka obrade i moraju se priopćiti ispitaniku (vidjeti članak 13. stavak 1. točku (c) i članak 14. stavak 1. točku (c) Opće uredbe o zaštiti podataka). Stoga obrada koja se temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka ne bi trebala obuhvaćati nekoliko svrha bez procjene valjanosti pravne osnove za svaku od njih.

9. Ovim se smjernicama ne dovodi u pitanje Direktiva 2002/58/EZ („Direktiva o e-privatnosti”), kojom se uređuje uloga privole kao pravne osnove u području elektroničkih komunikacija.

II. ELEMENTI KOJE TREBA UZETI U OBZIR PRI PROCJENI PRIMJENJIVOSTI ČLANKA 6. STAVKA 1. TOČKE (f) OPĆE UREDBE O ZAŠTITI PODATAKA KAO PRAVNE OSNOVE

11. Kako bi se utvrdilo može li se određena obrada osobnih podataka temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, voditelji obrade moraju pažljivo procijeniti mogu li se ispuniti tri prethodno navedena kumulativna uvjeta kako bi se osigurala zakonitost obrade. ⁵ Ta bi ocjena trebala slijediti postupak u tri koraka opisan u nastavku, iako se u nekim okolnostima ispitivanja drugog i trećeg uvjeta mogu spojiti u mjeri u kojoj procjena toga mogu li se legitimni interesi koji se nastoje postići obradom osobnih podataka razumno ostvariti manje nametljivim sredstvima zahtijeva odvagivanje suprotstavljenih prava i interesa o kojima je riječ.⁶ Procjena bi se trebala provesti na početku obrade, uz sudjelovanje službenika za zaštitu podataka (ako je imenovan)⁷ te bi je voditelj obrade trebao dokumentirati u skladu s načelom odgovornosti utvrđenim u članku 5. stavku 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.

12. Najprije treba naglasiti da postojanje i utvrđivanje legitimnog interesa voditelja obrade ili treće strane nije samo po sebi dovoljno za pozivanje na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnu osnovu. Voditelj obrade može se osloniti na tu pravnu osnovu samo ako je procijenio i zaključio da je predviđena obrada nužna za ostvarivanje takvog legitimnog interesa i da interesi ili temeljna prava i slobode osobe ili osoba na koje se obrada podataka odnosi nemaju prednost pred

⁴ Ibid., stavak 90.

⁵ Sud EU-a, presuda od 11. prosinca 2019., predmet C-708/18, *Asociația de Proprietari bloc M5A-Scara A* (ECLI:EU:C:2019:1064), točka 40.; Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 106.; Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., spojeni predmeti C-26/22 i C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), točka 75.

⁶ Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., spojeni predmeti C-26/22 i C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), točka 92.

⁷ Vidjeti članak 38. stavak 1. Opće uredbe o zaštiti podataka.

legitimnim interesom koji se nastoji ostvariti, kako je objašnjeno u nastavku.

Prvi korak: Ostvarivanje legitimnog interesa od strane voditelja obrade ili treće strane

1. „legitimna” priroda interesa voditelja obrade ili treće strane

13. Pojam „interes” usko je povezan, ali se razlikuje od pojma „svrha” navedenog, primjerice, u članku 5. stavku 1. točki (b) Opće uredbe o zaštiti podataka. „Svrha” je poseban razlog obrade podataka: svrhu ili namjeru obrade podataka. S druge strane, „interes” je širi interes ili korist koju voditelj obrade ili treća strana mogu imati od sudjelovanja u određenoj aktivnosti obrade. Na primjer, voditelj obrade može imati *interes* za promicanje svojih proizvoda, dok se taj interes može unaprijediti obradom osobnih podataka u *svrhe* izravnog marketinga.

14. Ne omogućuju svi interesi voditelju obrade da se pozove na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnu osnovu. Sud EU-a pojasnio je da je prvi korak koji treba poduzeti pri procjeni može li se pozivati na članak 6. stavak 1. točku (f) kao valjanu pravnu osnovu provjera može li se interes voditelja obrade smatrati „legitimnim”.⁸ Drugim riječima, voditelj obrade mora zaključiti da je interes koji treba ostvariti „legitiman” prije *prelaska* na drugi korak postupka procjene u tri koraka koji treba provesti u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (f) (tj. prije procjene je li obrada osobnih podataka nužna za ostvarivanje predmetnog legitimnog interesa).

15. Ne postoji iscrpan popis interesa koji se mogu smatrati legitimnima. Budući da taj pojam nije definiran u Općoj uredbi o zaštiti podataka, širok raspon interesa u načelu se može smatrati legitimnim.⁹ I BDP R i Sud EU-a izričito su priznali legitimnost nekoliko interesa, kao što su,¹⁰ među ostalim, pristup informacijama na internetu,¹¹ osiguravanje kontinuiranog funkcioniranja javno dostupnih internetskih stranica, pribavljanje osobnih podataka osobe koja je oštetila nečiju imovinu kako bi tužila tu osobu za štetu, zaštita imovine, zdravlja i života suvlasnika zgrade, poboljšanje proizvoda¹² i procjena kreditne sposobnosti pojedinaca.

16. Interes se može smatrati „legitimnim” ako su ispunjeni sljedeći kumulativni kriteriji:

- Interes je zakonit, tj. nije u suprotnosti s pravom EU-a ili države članice.¹³ Iako pojam „legitimnog interesa” u smislu članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka nije ograničen na interese utvrđene i utvrđene zakonom, njime se zahtijeva da navodni legitimni interes bude zakonit.

- Interes je jasno i precizno izražen. Opseg legitimnog interesa koji se nastoji ostvariti mora biti jasno utvrđen kako bi se osigurala njegova odgovarajuća ravnoteža s interesima ili temeljnim pravima i

⁸ Ibid.

⁹ Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., spojeni predmeti C-26/22 i C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), točka 76.

¹⁰ Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., spojeni predmeti C-26/22 i C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), točka 83.

¹¹ Sud EU-a, presuda od 13. svibnja 2014., predmet C-131/12, *Google Spain i Google* (EU:C:2014:317), točka 81.; Sud EU-a, presuda od 24. rujna 2019., predmet C-136/17, *GC i dr. (Uklanjanje poveznica na osjetljive podatke)* (EU:C:2019:773), točka 53.

¹² Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 122. (Sud je u tom pogledu napomenuo da se „ne može odmah isključiti da interes voditelja obrade za poboljšanje proizvoda ili usluge kako bi ona bila učinkovitija i stoga privlačnija može predstavljati legitimni interes”).

¹³ Sud EU-a, presuda od 4. listopada 2024., predmet C-621/22, *Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond* (ECLI:EU:C:2024:857), točka 49.

slobodama ispitanika.

- Interes je stvaran i prisutan, a ne spekulativan. Kako je pojasnio Sud EU-a, legitimni interes mora biti prisutan i učinkovit na datum obrade podataka te na taj datum ne smije biti hipotetski.

17. U uvodnoj izjavi 47. Opće uredbe o zaštiti podataka jasno se navodi da bi „legitiman interes mogao postojati, na primjer, ako postoji relevantan i primjeren odnos između ispitanika i voditelja obrade u situacijama kao što su situacije u kojima je ispitanik klijent ili u službi voditelja obrade“. Međutim, to je samo primjer mogućeg pokazatelja da se interes može smatrati „legitimnim“ i njime se ne dovodi u pitanje obveza voditelja obrade da procijeni i osigura da su za predviđene postupke obrade ispunjena sva tri kumulativna uvjeta za pozivanje na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnu osnovu.

Primjer 1

Europsko poduzeće koje prodaje elektroničke cigarete i spremnike za ponovno punjenje želi promicati svoje proizvode slanjem promotivnih poruka e-pošte svojim kupcima koji žive u određenom području unutar EU-a. U tu svrhu mora prikupljati, a time i obrađivati, osobne podatke (npr. e-adresu i imena) takvih pojedinaca. Iako se obrada osobnih podataka u svrhe izravnog marketinga često može smatrati provedenom u legitimnom interesu, u tim posebnim okolnostima interes se ne može smatrati „legitimnim“ jer su komercijalna komunikacija u uslugama informacijskog društva s ciljem ili s izravnim ili neizravnim učinkom promicanja elektroničkih cigareta i spremnika za ponovno punjenje općenito zabranjena na temelju Direktive EU-a o duhanskim proizvodima i nacionalnih pravila kojima se ona prenosi.

Nb: ovaj je primjer isključivo usmjeren na ilustraciju nelegitimnog interesa i njime se ne dovodi u pitanje usklađenost predmetne obrade s drugim elementima članka 6. stavka 1. točke (f) ili bilo kojom drugom odredbom Opće uredbe o zaštiti podataka ili drugim relevantnim zakonima.

Primjer 2

Organizacija za „susjedski nadzor“ odlučila je da „za opće dobro društva“ želi uspostaviti sustav videonadzora u određenom susjedstvu kako bi pratila moguće kriminalne aktivnosti u tom području. Iako se zaštita imovine, zdravlja i života u nekim okolnostima može kvalificirati kao legitiman interes, interes koji je izrazio voditelj obrade u pogledu obrade koja se odvija u ovom slučaju vrlo je nejasan, s obzirom na to da je općenito formuliran i ne upućuje na posebna sigurnosna pitanja. Stoga nije dovoljno formuliran kako bi se ocijenila njegova legitimnost i u konačnici proveo ostatak postupka procjene u tri koraka u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (f) Opće uredbe o zaštiti podataka.

Nb: ovaj je primjer isključivo usmjeren na ilustraciju nepostojanja dovoljno jasnog interesa i njime se ne dovodi u pitanje usklađenost predmetne obrade s drugim elementima članka 6. stavka 1. točke (f) ili drugim odredbama Opće uredbe o zaštiti podataka ili drugim relevantnim zakonima.

Primjer 3

Novine predviđaju stvaranje baze podataka koja se sastoji od bivših pretplatnika koji nisu obnovili svoju pretplatu kako bi mogli preuzeti takve kontakte u slučaju pokretanja novog časopisa u okviru odnosa s klijentima. U vrijeme stvaranja baze podataka, novine nemaju konkretan plan za razvoj i pokretanje novog časopisa.

U ovom se slučaju interes voditelja obrade koji se odnosi na populaciju njegove baze podataka, odnosno obradu obuhvaćenu područjem primjene Opće uredbe o zaštiti podataka, ne može smatrati stvarnim i trenutačnim jer je pokretanje novog časopisa u ovoj fazi samo hipotetsko. Stoga se interes voditelja obrade ne može smatrati „legitimnim“.

Nb: ovaj je primjer isključivo usmjeren na ilustraciju nepostojanja stvarnog i postojećeg interesa i njime se ne dovodi u pitanje usklađenost predmetne obrade s drugim elementima članka 6. stavka 1. točke (f) ili drugim odredbama Opće uredbe o zaštiti podataka ili drugim relevantnim zakonima.

2. Interes voditelja obrade ili treće strane

18. U članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka upućuje se na legitimitne interese „voditelja obrade ili treće strane“. Opće je pravilo da bi interes voditelja obrade trebao biti povezan sa stvarnim aktivnostima voditelja obrade. Na primjer, Sud EU-a utvrdio je da, iako je razmjena informacija s tijelima kaznenog progona radi sprečavanja, otkrivanja i kaznenog progona kaznenih djela legitiman interes kao takav, ona u načelu ne može predstavljati legitiman interes voditelja obrade čija je aktivnost uglavnom gospodarske i komercijalne prirode jer nije povezana s njegovom gospodarskom i komercijalnom aktivnošću.

19. Međutim, upućivanje na interes „treće strane“ u tekstu članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka upućuje na to da se interesi jedne ili više određenih trećih strana mogu legitimno ostvarivati u smislu članka 6. stavka 1. točke (f)¹⁴ te se stoga mogu odvagnuti s interesima ili temeljnim pravima i slobodama ispitanika.¹⁵ U nekim slučajevima obrada osobnih podataka može služiti istodobnom ostvarivanju legitimnih interesa voditelja obrade i treće strane.¹⁶ Legitimna priroda interesa treće strane mora se ocijeniti u skladu s istim kriterijima koji se primjenjuju na vlastite interese voditelja obrade.

Primjer 4:

Vozač taksija parkirao je svoje vozilo na bočnoj strani ceste. Kako je skuter prošao pored taksija, putnik na stražnjem sjedištu taksija otvorio je vrata, koja su strugala i oštetila skuter. Započeli su postupci i izrađeno je izvješće u kojem je vozač taksija identificiran kao odgovoran za nesreću. Vlasnik skutera zatim je od osiguravajućeg društva zatražio naknadu za građanskopravnu odgovornost vozača taksija. Međutim, osiguravajuće društvo obavijestilo je vlasnika skutera da mu neće isplatiti nikakvu naknadu zbog toga što se nezgoda dogodila zbog ponašanja putnika u taksiju, a ne zbog vozača. Stoga je osiguravajuće društvo obavijestilo vlasnika skutera da će protiv putnika morati pokrenuti građanski postupak.

U skladu s tim savjetom vlasnik skutera obratio se poduzeću za taksi i zatražio od njega da dostavi informacije o identitetu putnika u taksiju kako bi pokrenuo građanski postupak za naknadu njegove štete.

¹⁴ Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., spojeni predmeti C-26/22 i C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), točka 83.

¹⁵ Na primjer, Sud EU-a utvrdio je da sljedeći interes treće strane u načelu može predstavljati legitiman interes u smislu članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka: interes partnera s neizravnim udjelom u investicijskom fondu osnovanom u obliku komanditnog društva koje nudi dionice radi javnog upisa za dobivanje osobnih podataka o drugim neizravnim partnerima tog društva radi sklapanja ugovora s njima ili pregovaranja s njima o kupnji dionica. Vidjeti presudu Suda od 12. rujna 2024., spojeni predmeti C-17/22 i C-18/22, *HTB Neunte Immobilien Portfolio* (ECLI:EU:C:2024:738), točke 56-57. Međutim, Sud EU-a napomenuo je i da bi se postojanje takvog interesa trebalo ocjenjivati na pojedinačnoj osnovi, uzimajući u obzir primjenjivi pravni okvir i sve okolnosti predmeta.

¹⁶ Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., spojeni predmeti C-26/22 i C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), točka 83.

U ovom je slučaju društvo za taksije voditelj obrade, dok je putnik ispitanik. Vlasnik skutera je treća strana i ima legitiman interes za dobivanje identiteta osobe koja je prouzročila štetu kako bi mogla zatražiti naknadu štete. U tom se kontekstu stoga može smatrati da je priopćavanje podataka poduzeto radi ostvarivanja legitimnih interesa treće strane. Stoga bi članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka mogao biti valjana pravna osnova za dijeljenje osobnih podataka putnika u taksiju radi ostvarivanja legitimnih interesa vlasnika skutera.

Nb: ovaj je primjer isključivo usmjeren na ilustraciju pojma legitimnog interesa treće strane i njime se ne dovodi u pitanje zakonitost obrade u skladu s nacionalnim pravom ili drugim metodama kojima bi žrtve vozila kojima se ne trguje mogle dobiti naknadu.

20. U nastavku su prikazani neki od glavnih konteksta u kojima se osobni podaci mogu obrađivati u interesu treće strane.

21. *Uspostavljanje, ostvarivanje ili obrana pravnih zahtjeva.* Treća strana može imati interes za utvrđivanje, ostvarivanje ili obranu pravnog zahtjeva. Na primjer, u predmetu *Rīgas satiksme* Sud EU-a utvrdio je da „nema sumnje da se interes treće strane za dobivanje osobnih podataka osobe koja je oštetila njezinu imovinu kako bi tužila tu osobu za naknadu štete može smatrati legitimnim interesom”.¹⁷

22. *Objavljivanje podataka u svrhu transparentnosti i odgovornosti.* Važan kontekst u kojem se može utvrditi legitiman interes treće strane jest slučaj otkrivanja podataka u svrhu transparentnosti i odgovornosti (npr. u određenim okolnostima otkrivanje plaća najvišeg rukovodstva u društvu), ako to nije propisano zakonom ili ugovorom. U tom se kontekstu može smatrati da otkrivanje nije prvenstveno u interesu voditelja obrade koji otkriva podatke, nego u interesu primatelja tih informacija, kao što su zaposlenici ili dioničari trgovačkog društva.

23. *Povijesna ili druga znanstvena istraživanja.* Još jedan važan kontekst u kojem obrada u legitimnim interesima trećih strana može biti relevantna jest povijesna ili druga vrsta znanstvenog istraživanja.

24. *opći javni interes ili interes treće strane.* Interesi trećih strana, kako je navedeno u članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, ne smiju se miješati s interesima šire zajednice (opći javni interesi), iako u nekim slučajevima interesi određenog voditelja obrade ili određene treće strane mogu služiti i širim interesima.¹⁸ Interesi šire zajednice uglavnom podliježu obrazloženjima predviđenima u članku 6. stavku 1. točkama (e) ili (c) ako su voditelji obrade zakonom zaduženi ili se od njih zahtijeva da štite ili ostvaruju takve interese. To je, na primjer, slučaj kada su privatni subjekti obvezni pomoći tijelima kaznenog progona u njihovim naporima u borbi protiv određenih nezakonitih aktivnosti. Ako voditelj obrade obavlja daljnje aktivnosti koje nisu obuhvaćene takvim posebnim pravnim obvezama utvrđenima u zakonima i drugim propisima, mora dokazati da se to provodi radi ostvarivanja vlastitih legitimnih interesa voditelja obrade ili interesa određenih trećih strana.¹⁹ U svakom slučaju, ne može se pozivati na legitiman interes s ciljem ili učinkom zaobilaznja pravnih zahtjeva.

25. U tom kontekstu treba podsjetiti da, ako će se osobni podaci obrađivati u svrhu različitu od one za koju su podaci prvotno prikupljeni, voditelj obrade mora provjeriti i osigurati da je nova svrha u skladu s izvornom svrhom na temelju članka 6. stavka 4. BDP-a R (osim ako je ispitanik dao privolu ili se obrada temelji na pravu EU-a ili pravu države članice). Stoga bi se takva procjena spojivosti općenito trebala provoditi u situacijama u kojima su osobni podaci prvotno prikupljeni u legitimnom interesu voditelja

¹⁷ Sud EU-a, presuda od 4. svibnja 2017., predmet C-13/16, *Rīgas satiksme* (EU:C:2017:336), točka 29.

¹⁸ Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., spojeni predmeti C-26/22 i C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), točka 83. (u kojoj se navodi da obrada o kojoj je riječ u predmetu može poslužiti „za ostvarivanje legitimnog interesa ugovornih partnera SCHUFA-e, koji namjeravaju sklopiti ugovore o kreditu s pojedincima, da mogu procijeniti kreditnu sposobnost tih pojedinaca, a time i interese kreditnog sektora sa socioekonomskog stajališta”).

¹⁹ Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 124.

obrade, a zatim se dalje obrađuju u legitimnom interesu treće strane.

26. Međutim, treba naglasiti da se na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka može pozvati kao na valjanu pravnu osnovu samo ako su provedeni i testovi nužnosti i ravnoteže navedeni u nastavku (vidjeti odjeljke B i C u nastavku ovog poglavlja), a ishod takvih testova bio je povoljan za voditelja obrade.

8. [Drugi korak: Analiza nužnosti obrade za ostvarivanje legitimnih interesa](#)

27. Uvjet koji se odnosi na „nužnost obrade” nije specifičan za obradu koja se temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnoj osnovi.²⁰ Najprije je važno pojasniti da pojam onoga što je „potrebno za potrebe legitimnih interesa voditelja obrade ili treće strane” ne obuhvaća samo ono što je korisno za ostvarivanje takvog interesa. Pojam nužnosti ima neovisno značenje u pravu EU-a, koje se mora tumačiti tako da u potpunosti odražava ciljeve prava o zaštiti podataka.²¹ Stoga uključuje i razmatranje temeljnih prava na privatnost i zaštitu osobnih podataka, kao i zahtjeva koji proizlaze iz načela zaštite podataka.

28. Procjena onoga što je „nužno” uključuje utvrđivanje mogu li se u praksi legitimni interesi obrade podataka koji se nastoje ostvariti razumno jednako učinkovito postići drugim sredstvima kojima se manje ograničavaju temeljna prava i slobode ispitanika.²² Ako postoje razumne, jednako učinkovite, ali manje nametljive alternative, obrada se ne može smatrati „nužnom”.²³ U tom kontekstu Sud EU-a izričito je podsjetio da se uvjet koji se odnosi na potrebu za obradom mora ispitati zajedno s načelom „smanjenja količine podataka” iz članka 5. stavka 1. točke (c) Opće uredbe o zaštiti podataka, u skladu s kojim osobni podaci moraju biti „primjereni, relevantni i ograničeni na ono što je nužno u odnosu na svrhe u koje se obrađuju”.²⁴ Sud je također naglasio da bi se obrada trebala provoditi „samo u mjeri u kojoj je to strogo nužno” u svrhu utvrđenog legitimnog interesa.²⁵ Taj zahtjev stroge nužnosti također je naglašen, na primjer, u uvodnoj izjavi 47. Opće uredbe o zaštiti podataka, u kojoj se navodi da „obrada osobnih podataka koja je strogo nužna u svrhu sprečavanja prijevара [...] predstavlja legitiman interes dotičnog voditelja obrade podataka”.

29. Valja napomenuti da je u praksi voditelju obrade općenito lakše dokazati da je obrada nužna za ostvarivanje vlastitih legitimnih interesa nego za ostvarivanje interesa treće strane te da ispitanici općenito manje očekuju potonju vrstu obrade.

C. [Treći korak: Metodologija za provedbu testa ravnoteže \(balansa\)](#)

30. Pod uvjetom da je interes voditelja obrade legitiman i da je obrada nužna za potrebe tog interesa,

²⁰ Vidjeti, na primjer, Smjernice 2/2019 Europskog odbora za zaštitu podataka o obradi osobnih podataka u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (b) Opće uredbe o zaštiti podataka u kontekstu pružanja internetskih usluga ispitanicima (verzija 2.0, 8. listopada 2019.), točke 23-25.

²¹ Vidjeti presudu Suda od 16. prosinca 2008., predmet C-524/06, *Huber* (ECLI:EU:C:2008:724), točka 52.

²² Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 108.

²³ Ibid. Vidjeti i po analogiji Smjernice Europskog odbora za zaštitu podataka 2/2019 o obradi osobnih podataka u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (b) Opće uredbe o zaštiti podataka u kontekstu pružanja internetskih usluga ispitanicima (verzija 2.0, 8. listopada 2019.), točka 25.

²⁴ Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 109.; Sud EU-a, presuda od 11. prosinca 2019., predmet C-708/18, *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA* (ECLI:EU:C:2019:1064), točka 48.; Sud EU-a, presuda od 4. listopada 2024., predmet C-621/22, *Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond* (ECLI:EU:C:2024:857), točke 42-43 i 51-52.

²⁵ Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., spojeni predmeti C-26/22 i C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), točka 88.; Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 126.

posljednji uvjet koji treba ispuniti kako bi se pozvalo na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnu osnovu jest da interesi ili temeljna prava i slobode ispitanika ne smiju imati prednost nad predmetnim legitimnim interesom. U ovom odjeljku ovih smjernica opisuje se taj treći korak (koji se u ovim smjericama naziva „test ravnoteže (balansa)”.

31. Taj uvjet podrazumijeva odvagivanje predmetnih suprotstavljenih prava i interesa koje u načelu ovisi o posebnim okolnostima konkretnog slučaja.²⁶ Nakon procjene legitimne prirode interesa voditelja obrade ili treće strane i analize nužnosti obrade, kako je prethodno opisano, voditelj obrade mora utvrditi i opisati:

- i) Interesi ispitanika, temeljna prava i slobode.
- ii) utjecaj obrade na ispitanike, uključujući
 - a. prirodu podataka koji će se obrađivati,
 - b. kontekst obrade i
 - c. Sve daljnje posljedice obrade.
- iii) Razumna očekivanja ispitanika.
- iv) Konačno odvagivanje suprotstavljenih prava i interesa, uključujući mogućnost daljnjeg ublažavanja mjere.

32. Treba podsjetiti da svrha odvagivanja nije potpuno izbjegavanje utjecaja na interese i prava ispitanika. Umjesto toga, njegova je svrha izbjeći nerazmjerni učinak i procijeniti težinu tih aspekata u međusobnom odnosu.

33. Naposljetku, treba podsjetiti da su stupanjem na snagu Opće uredbe o zaštiti podataka mnoge radnje za koje se moglo smatrati da ograničavaju učinak obrade na ispitanike ili koje su se mogle smatrati mjerama ublažavanja u skladu s Direktivom 95/46/EZ sada pravne obveze voditelja obrade. To je ključno u testu ravnoteže, koji pretpostavlja da voditelj obrade već poštuje načela i obveze utvrđene u Općoj uredbi o zaštiti podataka. Stoga se u sljedećim pododjeljcima razmatraju samo mjere za ograničavanje učinka ili ublažavanje ako nadilaze ono što se zahtijeva od voditelja obrade u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka.

1. Interesi ispitanika, temeljna prava i slobode

34. Člankom 6. stavkom 1. točkom (f) Opće uredbe o zaštiti podataka predviđa se da voditelj obrade pri procjeni različitih sastavnica koje treba međusobno uravnotežiti mora uzeti u obzir interese te temeljna prava i slobode ispitanika.

35. Izričito upućivanje na „interese ili temeljna prava i slobode” u članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka izravno utječe na test ravnoteže koji treba provesti na temelju te odredbe. Njome se pruža veća zaštita ispitaniku jer se njome zahtijeva da se u obzir uzmu „interesi” ispitanika, a ne samo njihova temeljna prava i slobode.

36. Temeljna prava i slobode ispitanika uključuju pravo na zaštitu podataka i privatnost, ali i druga temeljna prava i slobode, kao što su pravo na slobodu i sigurnost, sloboda izražavanja i informiranja, sloboda mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi, sloboda okupljanja i udruživanja, zabrana diskriminacije, pravo vlasništva ili pravo na fizički i mentalni integritet, na koje obrada može izravno ili neizravno utjecati (npr. odvrćajućim učinkom, vidjeti točku 46. u nastavku).

37. Interesi ispitanika koje treba uzeti u obzir u okviru testa ravnoteže uključuju sve interese na koje

²⁶ Vidjeti presudu Suda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 110.

bi predmetna obrada mogla utjecati, uključujući, ali ne ograničavajući se na financijske interese, društvene interese ili osobne interese.

2. Učinak obrade na ispitanike

38. Nakon što utvrdi temeljna prava i interese na koje bi obrada mogla utjecati, voditelj obrade trebao bi pažljivo procijeniti vjerojatni učinak obrade na ispitanika. Ta bi se procjena trebala usredotočiti na različite načine na koje obrada njihovih osobnih podataka može pozitivno ili negativno, stvarno ili potencijalno utjecati na pojedince. Na učinak obrade na ispitanika mogu utjecati priroda podataka koji će se obrađivati, kontekst obrade i daljnje posljedice koje obrada može imati.

2.1. Priroda podataka koji će se obrađivati

40. Pri određivanju prirode podataka koji će se obrađivati voditelj obrade trebao bi, među ostalim, obratiti posebnu pozornost na sljedeće:

- Činjenica da posebne kategorije osobnih podataka uživaju dodatnu zaštitu na temelju članka 9. Opće uredbe o zaštiti podataka i da je obrada posebnih kategorija osobnih podataka („osjetljivi podaci“) dopuštena samo pod posebnim dodatnim uvjetima utvrđenima u članku 9. stavku 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.²⁷ U tom bi pogledu trebalo imati na umu da se skup podataka koji sadržava barem jedan osjetljivi podatak smatra osjetljivim podacima u cijelosti, posebno ako se prikuplja *u paketu*, a da pritom nije moguće razdvojiti podatke u trenutku prikupljanja.²⁸ Nadalje, trebalo bi podsjetiti da se podaci smatraju osjetljivima ako takvi podaci omogućuju otkrivanje informacija koje pripadaju jednoj od kategorija iz članka 9. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka.²⁹ Nije važno jesu li informacije otkrivene predmetnim postupkom obrade točne i djeluje li voditelj obrade s ciljem dobivanja informacija koje pripadaju jednoj od posebnih kategorija iz te odredbe.³⁰ Stoga je, u skladu sa sudskom praksom Suda EU-a, relevantno pitanje je li objektivno moguće iz obrađenih podataka izvesti osjetljive informacije, neovisno o namjeri da se to doista učini.
- Činjenica da osobni podaci koji se odnose na kaznene osude i kažnjiva djela uživaju dodatnu zaštitu na temelju članka 10. Opće uredbe o zaštiti podataka.
- Vrste podataka koje ispitanici općenito smatraju više privatnima (npr. financijski podaci, podaci o lokaciji itd.) ili više javnima (npr. podaci o profesionalnoj ulozi).

41. U pravilu, što je priroda podataka koji će se obrađivati osjetljivija ili privatnija, to je vjerojatnije da će obrada takvih podataka imati negativan učinak na ispitanika te bi mu se u testu ravnoteže trebala pridati veća važnost. Međutim, to ne znači da se naizgled manje osjetljivi podaci mogu redovito obrađivati u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. Međutim, učinak obrade takvih podataka može biti znan, primjerice zbog konteksta u kojem se obrada odvija.

42. Nadalje, trebalo bi naglasiti da je voditelj obrade već trebao provjeriti je li obrada osobnih podataka nužna za ostvarivanje legitimnog interesa. Ako su u ovoj fazi moguća dodatna ograničenja kategorija podataka koje treba obraditi, voditelj obrade trebao bi se vratiti na prvi korak testa legitimnog interesa (ako su se njegovi ciljevi promijenili) ili na drugi korak testa legitimnog interesa (radi preispitivanja nužnosti na temelju novoutvrđenog opsega obrade).

²⁷ Treba ponoviti da ispunjavanje uvjeta utvrđenih u članku 9. stavku 2. Opće uredbe o zaštiti podataka ne ispunjava automatski uvjete iz članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. Ako će se koristiti ova pravna osnova za obradu, voditelj obrade mora ispuniti zahtjeve obiju odredbi GDPR-a kada obrađuje posebne kategorije osobnih podataka.

²⁸ Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 89.

²⁹ Ibid., stavak 68.

³⁰ Ibid., stavak 69.

2.2. Kontekst obrade

43. Kontekst obrade i posebne metode obrade podataka mogu utjecati i na učinak koji obrada može imati na prava i interese ispitanika. U tom pogledu voditelj obrade trebao bi, među ostalim, voditi računa o sljedećem:

- opseg obrade i količinu osobnih podataka koji će se obrađivati (u smislu ukupne količine podataka, količine podataka po ispitaniku i broja ispitanika na koje to utječe),³¹
- status voditelja obrade, uključujući u odnosu na ispitanika (npr. odnos poslodavca i zaposlenika vjerojatno će zahtijevati procjenu različitu od one koja se odnosi na odnos pružatelja usluga i klijenta),
- jesu li osobni podaci koji će se obrađivati kombinirani s drugim skupovima podataka,
- stupanj dostupnosti i/ili javnosti podataka koji će se obrađivati;³² i
- status ispitanika (npr. ranjivi pojedinci).

44. Osim toga, iz samog teksta članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka proizlazi da je potrebno obratiti posebnu pozornost na situaciju u kojoj je ispitanik dijete. Kako je Sud EU-a smatrao, pozivajući se na uvodnu izjavu 38. Opće uredbe o zaštiti podataka, djeca zaslužuju posebnu zaštitu u pogledu obrade svojih osobnih podataka jer su možda manje svjesna predmetnih rizika, posljedica i zaštitnih mjera te svojih prava povezanih s takvom obradom osobnih podataka. Sud EU-a presudio je da bi se takva posebna zaštita trebala posebno primjenjivati na obradu osobnih podataka djece u svrhu marketinga ili stvaranja osobnih ili korisničkih profila ili pružanja usluga izravno usmjerenih na djecu.

2.3. Daljnje posljedice obrade

45. Posljedice predviđene obrade mogu dodatno utjecati na prava, slobode i interese ispitanika. Čimbenici koje će voditelj obrade možda morati uzeti u obzir, ovisno o kontekstu i prirodi podataka koji će se obrađivati, mogu uključivati:

- moguće buduće odluke ili radnje trećih strana koje se mogu temeljiti na osobnim podacima koje će voditelj obrade obrađivati,
- moguće stvaranje pravnih učinaka koji se odnose na ispitanika,
- Isključenje ili diskriminacija pojedinaca,
- kleveta ili, u širem smislu, situacije u kojima postoji rizik od narušavanja ugleda, pregovaračke moći ili autonomije ispitanika,
- financijske gubitke koje može pretrpjeti osoba čiji se podaci obrađuju,
- isključenje iz usluge za koju ne postoji stvarna alternativa i
- Rizici za slobodu, sigurnost, fizički i mentalni integritet ili život fizičkih osoba.

46. Osim nepovoljnih ishoda koji se mogu posebno predvidjeti, voditelj obrade možda će morati uzeti u obzir i moguće šire emocionalne učinke koji proizlaze iz toga što ispitanik gubi kontrolu nad osobnim informacijama ili shvaća da su one zloupotrijebljene ili ugrožene. Trebalo bi uzeti u obzir i odvrćajući učinak na zaštićeno ponašanje, kao što su sloboda istraživanja ili sloboda izražavanja, koji može biti posljedica stalnog praćenja/praćenja ili rizika od utvrđivanja. Na primjer, kontinuirano internetsko praćenje internetskih aktivnosti koje provodi platforma može dovesti do osjećaja da se privatni život ispitanika kontinuirano promatra.

³¹ Ibid., točka 116.

³² Činjenica da su osobni podaci očit objavljeni ne znači automatski da se mogu obrađivati u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (f) Opće uredbe o zaštiti podataka (vidjeti u tom pogledu presudu Suda od 4. svibnja 2017., predmet C-13/16, *Rīgas satiksme* (EU:C:2017:336), točka 32.; Sud EU-a, presuda od 11. prosinca 2019., predmet C-708/18, *Asociația de Proprietari bloc M5A- Scara A* (ECLI:EU:C:2019:1064), točka 54.; Sud EU-a, presuda od 24. studenoga 2011., spojeni predmeti C-468/10 i C-469/10, *ASNEF* (ECLI:EU:C:2011:777), točka 44. Međutim, to može biti čimbenik koji treba uzeti u obzir pri izvođenju testa ravnoteže.

47. Učinak koji bi obrada mogla imati na prava, slobode i interese ispitanika trebalo bi uzeti u obzir u okviru objektivne procjene. Ako je jasno da velik broj ispitanika dijeli iste interese, može biti dovoljna kombinirana procjena takvih interesa (npr. u području videonadzora). Međutim, što je postupak obrade nametljiviji, to bi u procjeni trebalo uzeti u obzir konkretnije okolnosti. Osim toga, voditelj obrade ne bi trebao temeljiti svoju procjenu predmetnih interesa na pretpostavci da svi pogođeni ispitanici dijele iste interese ako imaju ili bi trebali imati konkretne naznake o postojanju određenih pojedinačnih interesa ili ako iz objektivne perspektive jednostavno nije vjerojatno da će svi ispitanici imati iste interese koje je voditelj obrade preuzeo. To osobito vrijedi u kontekstu radnog odnosa poslodavca.

48. Pri provedbi te procjene voditelj obrade trebao bi imati na umu da se Općom uredbom o zaštiti podataka od njega već zahtijeva da provede tehničke mjere kako bi se obrada osobnih podataka i njezin učinak na ispitanike ograničili samo na ono što je nužno za određenu svrhu koja se nastoji postići (vidjeti posebno članke 5. i 25. Opće uredbe o zaštiti podataka).³³ Učinak odvađen u testu ravnoteže stoga bi već trebao biti minimalni učinak na temelju Opće uredbe o zaštiti podataka, neovisno o donošenju mjera koje nadilaze obveze utvrđene u Općoj uredbi o zaštiti podataka koje se mogu primijeniti kao mjere ublažavanja, kako je navedeno u odjeljku 4. u nastavku ovog poglavlja.

49. Nadalje, ako se u kontekstu te procjene utvrde visoki rizici, voditelj obrade trebao bi razmotriti provedbu procjene učinka na zaštitu podataka u skladu s člankom 35. Opće uredbe o zaštiti podataka.

3. Razumna očekivanja ispitanika

50. U uvodnoj izjavi 47. Opće uredbe o zaštiti podataka jasno se navodi da „legitimni interesi voditelja obrade, uključujući interese voditelja obrade kojem se osobni podaci mogu otkriti, ili treće strane, mogu pružiti pravnu osnovu za obradu, pod uvjetom da interesi ili temeljna prava i slobode ispitanika nisu prevladavajući, uzimajući u obzir razumna očekivanja ispitanika na temelju njihova odnosa s voditeljem obrade.” U toj se uvodnoj izjavi dalje navodi da bi „[u] svakom slučaju postojanje legitimnog interesa trebalo pažljivo procijeniti, među ostalim i može li ispitanik razumno očekivati u trenutku i u kontekstu prikupljanja osobnih podataka da će se obrada u tu svrhu provesti. Interesi i temeljna prava ispitanika mogli bi posebno prevladati nad interesom voditelja obrade ako se osobni podaci obrađuju u okolnostima u kojima ispitanici razumno ne očekuju daljnju obradu.”

51. Voditelj obrade stoga bi pri odvađivanju svojih legitimnih interesa i interesa ili temeljnih prava i slobode ispitanika trebao uzeti u obzir razumna očekivanja ispitanika.

52. Razumna očekivanja ispitanika imaju važnu ulogu u testu ravnoteže, posebno kako bi se ograničili rizici da su ispitanici neopravdano iznenađeni obradom ili njezinim posljedicama ili implikacijama. U tom je pogledu važno razlikovati pojam razumnih očekivanja od onoga što se smatra uobičajenom praksom u određenim sektorima. Činjenica da se određene vrste osobnih podataka obično obrađuju u određenom sektoru ne znači nužno da ispitanik može razumno očekivati takvu obradu.

53. Razumna očekivanja ne ovise nužno o informacijama koje se pružaju ispitanicima. Iako izostavljanje informacija može doprinijeti iznenađenju ispitanika određenom obradom, samo ispunjavanje obveza informiranja utvrđenih u člancima 12., 13. i 14. Opće uredbe o zaštiti podataka samo po sebi nije dovoljno da bi se smatralo da ispitanici mogu razumno očekivati određenu obradu.

54. Iako nije iscrpan, sljedeći popis trebao bi ilustrirati kontekstualne elemente koji se mogu uzeti u obzir pri procjeni razumnih očekivanja ispitanika:

³³ Vidjeti Smjernice 4/2019 Europskog odbora za zaštitu podataka o tehničkoj i integriranoj zaštiti podataka iz članka 25., verzija 2.0, donesene 20. listopada 2020.

Primjer: Značajke odnosa s ispitanikom ili uslugom:

- samo postojanje odnosa s ispitanikom (npr. trebalo bi razlikovati klijente od nekorisnika), uključujući datum prestanka odnosa ako je postojao;
- blizina odnosa (npr. slučajevi u kojima je voditelj obrade dio skupine društava s jednom robnom markom u odnosu na skupinu društava koja imaju samo ekonomske obveznice nepoznate prosječnom klijentu jer je u potonjem slučaju manje vjerojatno da će ispitanik razumno očekivati razmjenu podataka među subjektima grupe);
- mjesto i kontekst prikupljanja podataka (npr. ispitanici mogu očekivati CCTV u banci, ali ne i u sanitarnim ili sauni);
- priroda i značajke usluge (npr. redoviti kupac i samo potencijalni kupac koji se samo pretplatio na bilten imat će različita razumna očekivanja); i
- Primjenjivi pravni zahtjevi u relevantnom kontekstu (npr. zahtjevi u pogledu povjerljivosti koji se primjenjuju na relevantni odnos).

Primjer: Značajke „prosječnih” ispitanika čiji se osobni podaci trebaju obrađivati. U testu ravnoteže trebalo bi uzeti u obzir „prosječnog” ispitanika, osim ako je vjerojatno da će obrada utjecati na različite skupine ispitanika s različitim značajkama,³⁴ i uzeti u obzir:

- dob ispitanika (razumna očekivanja maloljetnika mogu se razlikovati od očekivanja odraslih),
- mjera u kojoj je ispitanik javna osoba i
- (stručno) radno mjesto ispitanika te razina razumijevanja i znanja o predviđenoj obradi koju će vjerojatno imati u određenom kontekstu (npr. osoblje koje će biti uključeno u postupak razgovora za posao često bi očekivalo da se neki od njihovih osobnih podataka dijele s kandidatima za posao).

Primjer 5

Internetska društvena mreža financira se internetskim oglašavanjem koje je prilagođeno pojedinačnim korisnicima društvene mreže u skladu s, među ostalim, njihovim ponašanjem potrošača, interesima, kupovnom moći i osobnom situacijom. Takvo oglašavanje u tehničkom smislu omogućuje automatizirana proizvodnja detaljnih profila korisnika mreže. U tu svrhu, uz podatke koje korisnici izravno dostavljaju prilikom prijave za internetsku uslugu, na toj se društvenoj mreži i izvan nje prikupljaju i drugi podaci povezani s korisnicima i uređajima te su povezani s njihovim korisničkim računom. Skupni prikaz podataka omogućuje donošenje detaljnih zaključaka o preferencijama i interesima tih korisnika.

Unatoč činjenici da su usluge internetske društvene mreže besplatne, korisnik te mreže ne može razumno očekivati da će operator društvene mreže obraditi osobne podatke tog korisnika bez njegove privole u svrhu personaliziranog oglašavanja.³⁵ Nadalje, korisnici internetske društvene mreže ne mogu razumno očekivati da će se ti podaci obrađivati čak ni u druge svrhe kao što je poboljšanje proizvoda.

Nb: ovaj je primjer isključivo usmjeren na ilustraciju razumnih očekivanja koja ispitanik može imati u tom kontekstu i njime se ne dovodi u pitanje usklađenost predmetne obrade s drugim elementima članka 6. stavka 1. točke (f) ili drugim odredbama Opće uredbe o zaštiti podataka ili drugim relevantnim zakonima.

³⁴ Vidjeti točku 47. ovih smjernica.

³⁵ Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 117.

Primjer 6:

Poduzeće tiska marketinške letke koristeći se slikama lica ljudi koje su javno dostupne na internetu i platformama društvenih medija. Ljudi koji se pojavljuju na fotografijama su oni koji su ih objavili.

U tom slučaju, čak i kada su fotografije objavile same osobe čiji se podaci obrađuju, one nisu mogle razumno očekivati da će njihove fotografije obraditi i objaviti treća strana.

Nb: ovaj je primjer isključivo usmjeren na ilustraciju nedostatka razumnih očekivanja ispitanika i njime se ne dovodi u pitanje usklađenost s drugim odredbama Opće uredbe o zaštiti podataka ili drugim relevantnim zakonima.

4. Dovršetak testa ravnoteže (balansa)

55. Nakon što voditelj obrade utvrdi i procijeni legitimne interese koji se nastoje ostvariti, relevantne interese, prava i slobode ispitanika, učinak obrade i razumna očekivanja ispitanika, voditelj obrade trebao bi moći uspostaviti ravnotežu između svih utvrđenih interesa, prava i sloboda. Ako je rezultat te procjene da interesi, prava i slobode ispitanika ne nadjačavaju legitimne interese koji se nastoje ostvariti, može doći do predviđene obrade.

56. Međutim, ako se čini da interesi, prava i slobode ispitanika imaju prednost pred legitimnim interesima koji se nastoje ostvariti, voditelj obrade može razmotriti uvođenje mjera ublažavanja kako bi se ograničio učinak obrade na ispitanike radi postizanja pravedne ravnoteže između uključenih prava, sloboda i interesa.

57. Međutim, te mjere ublažavanja ne bi trebalo miješati s mjerama koje je voditelj obrade zakonski obvezan donijeti kako bi osigurao usklađenost s Općom uredbom o zaštiti podataka, neovisno o tome temelji li se obrada na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. Zbog toga se mjere ublažavanja ne mogu, na primjer, sastojati od mjera čiji je cilj osigurati usklađenost s obvezama voditelja obrade u pogledu informacija, sigurnosnim obvezama, obvezama usklađenosti s načelom smanjenja količine podataka ili ispunjenjem prava ispitanika na temelju Opće uredbe o zaštiti podataka te moraju nadilaziti ono što je već potrebno za usklađivanje s tim pravnim obvezama na temelju Opće uredbe o zaštiti podataka. Na primjer, uvođenje dodatnih zaštitnih mjera koje nadilaze zaštitne mjere propisane Općom uredbom o zaštiti podataka može se smatrati mjerom ublažavanja (npr. omogućivanje ispitaniku da ostvari pravo na brisanje čak i ako se ne primjenjuju posebni razlozi navedeni u članku 17. stavku 1. Opće uredbe o zaštiti podataka, omogućivanje ispitaniku da ostvari pravo na prigovor bez ograničenja iz članka 21. Opće uredbe o zaštiti podataka, omogućivanje ispitaniku da ostvari pravo na prenosivost podataka čak i ako se obrada temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) itd.).³⁶

58. Nadalje, ako voditelji obrade odluče provesti mjere ublažavanja, trebali bi ponovno provesti test ravnoteže kako bi procijenili nadmašuju li interesi, prava i slobode ispitanika legitimni interesi koji se nastoje ostvariti nakon donošenja mjera ublažavanja.

59. Iako bi voditelj obrade trebao nastojati postići tu ravnotežu na što objektivniji način, svako odvagivanje ostaje ocjena svakog pojedinačnog slučaja. Voditelj obrade dužan je dokazati da je test ravnoteže proveden na odgovarajući način i da interesi, temeljna prava i slobode ispitanika objektivno ne

³⁶ Za daljnje primjere mogućih mjera ublažavanja vidjeti WP29, Mišljenje 06/2014 o pojmu legitimnih interesa voditelja obrade podataka u skladu s člankom 7. Direktive 95/46/EZ, doneseno 9. travnja 2014., str. 42. i dalje.

nadmašuju legitimne interese koji se nastoje ostvariti.

60. Ako interesi, prava i slobode ispitanika nadmašuju legitimne interese koji se nastoje ostvariti, a ne mogu se poduzeti dostatne mjere ublažavanja, obrada se ne može temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka.

III. Članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka i prava ispitanika

1. Uvod u prava ispitanika

61. Poglavljem III. Opće uredbe o zaštiti podataka predviđaju se prava ispitanika i utvrđuju zahtjevi za njihovo ostvarivanje, čime se voditelju obrade nameću obveze. Treba naglasiti da u skladu s člankom 12. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka voditelj obrade poduzima odgovarajuće mjere kako bi pružio sve informacije o obradi i svakoj komunikaciji u kontekstu ostvarivanja prava ispitanika u sažetom, transparentnom, razumljivom i lako dostupnom obliku, uz upotrebu jasnog i jednostavnog jezika. Voditelj obrade olakšava i ostvarivanje prava ispitanika u skladu s člankom 12. stavkom 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.³⁷ Kao odgovor na zahtjev za ostvarivanje prava ispitanika iz članaka od 15. do 22. voditelj obrade bez nepotrebne odgode, a u svakom slučaju u roku od mjesec dana od primitka zahtjeva, pruža informacije o poduzetim mjerama ili informacije o razlozima za nepoduzimanje mjera.

62. Iako je poštovanje odredbi Opće uredbe o zaštiti podataka o pravima ispitanika pravna obveza (i stoga nije nešto što voditelji obrade mogu smatrati mjerom ublažavanja u okviru odvagivanja), neka prava utvrđena u tim odredbama podliježu posebnim uvjetima. Prekoračenje onoga što je strogo propisano Općom uredbom o zaštiti podataka može se smatrati dodatnom zaštitnom mjerom koja bi se mogla uzeti u obzir u testu ravnoteže.

63. U tom kontekstu valja napomenuti i da se u članku 25. Opće uredbe o zaštiti podataka jasno navodi da je voditelj obrade odgovoran za učinkovitu provedbu odgovarajućih tehničkih i organizacijskih mjera te za integraciju potrebnih zaštitnih mjera u aktivnosti obrade kako bi se zaštitila prava ispitanika u trenutku utvrđivanja sredstava obrade i u trenutku same obrade.³⁸

2. Transparentnost i informacije koje treba pružiti ispitanicima

64. Kao i za svaku obradu osobnih podataka obuhvaćenu područjem primjene Opće uredbe o zaštiti podataka, voditelji obrade koji provode aktivnosti obrade na temelju članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka moraju poštovati svoje obveze transparentnosti iz članaka 12., 13. i 14. Opće uredbe o zaštiti podataka.

65. Transparentnost je neodvojivo povezana s načelom pravednosti.³⁹ Potonje načelo zahtijeva, na

³⁷ Europski odbor za zaštitu podataka već je izdao smjernice o tumačenju članka 12. stavaka 1. i 2. Opće uredbe o zaštiti podataka. Vidjeti WP29, Smjernice o transparentnosti na temelju Uredbe 2016/679 (WP260 rev.01), kako su zadnje revidirane i donesene 11. travnja 2018. (koje je odobrio Europski odbor za zaštitu podataka); i EDPB, Smjernice 01/2022 o pravima ispitanika – pravo na pristup, verzija 2.1., donesene 28. ožujka 2023.

³⁸ Vidjeti dodatne Smjernice EDPB-a 4/2019 o tehničkoj i integriranoj zaštiti podataka iz članka 25., verzija 2.0, donesene 20. listopada 2020.

³⁹ Načela transparentnosti i pravednosti utvrđena su u članku 5. stavku 1. točki (a) Opće uredbe o zaštiti

primjer, da se osobni podaci ne obrađuju na način koji je neopravdano štetan, diskriminirajući, neočekivan ili zavaravajući za ispitanika. U tom pogledu treba napomenuti da se donošenjem mjera i zaštitnih mjera kojima se provodi načelo pravednosti mogu poduprijeti prava ispitanika na transparentnost u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka.

66. Transparentnost je također ključan element za osiguravanje učinkovitog ostvarivanja prava ispitanika. Ako se osobni podaci prikupljaju izravno od ispitanika, informacije o njemu pružaju se u trenutku prikupljanja osobnih podataka.

67. U skladu s člankom 12. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka sve informacije i komunikacije koje se odnose na obradu osobnih podataka moraju biti lako dostupne i lako razumljive, posebno kada se informacije pružaju djeci.⁴⁰ U skladu s člankom 13. stavkom 1. točkom (c) i člankom 14. stavkom 1. točkom (c) Opće uredbe o zaštiti podataka, informacije koje se moraju pružiti ispitaniku trebale bi posebno uključivati pravnu osnovu za obradu. Stoga bi ispitanike trebalo posebno obavijestiti da se obrada temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka ako se voditelj obrade namjerava osloniti na tu pravnu osnovu. Nadalje, ako se obrada temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, konkretni legitimni interesi koji se nastoje ostvariti moraju se precizno utvrditi i priopćiti ispitaniku u skladu s člankom 13. stavkom 1. točkom (d) i člankom 14. stavkom 2. točkom (b) Opće uredbe o zaštiti podataka.

podataka. Napominjemo da se članak 13. stavak 2. i članak 14. stavak 2. Opće uredbe o zaštiti podataka odnose i na „poštenu i transparentnu obradu”.

⁴⁰ Vidjeti i uvodne izjave 39. i 58. Opće uredbe o zaštiti podataka.

68. Treba napomenuti da voditelj obrade također može ispitaniku pružiti informacije iz testa ravnoteže prije svakog prikupljanja osobnih podataka. Kako bi se izbjegao zamor informacija, to se može uključiti u slojevitu izjavu/obavijest o zaštiti osobnih podataka. U svakom slučaju, na temelju informacija koje se dostavljaju ispitanicima trebalo bi biti jasno da oni na zahtjev mogu dobiti informacije o testu ravnoteže. To je ključno kako bi se osigurala djelotvorna transparentnost i ispitanicima omogućilo da otklone moguće sumnje u pogledu toga je li voditelj obrade pravedno proveo test ravnoteže ili da procijene imaju li razloga podnijeti pritužbu nadzornom tijelu.⁴¹ Takva obveza transparentnosti proizlazi i iz načela odgovornosti iz članka 5. stavka 2. Opće uredbe o zaštiti podataka, kojim se od voditelja obrade zahtijeva da može dokazati usklađenost sa svakim od načela utvrđenih u članku 5. stavku 1. Opće uredbe o zaštiti podataka, uključujući načelo zakonitosti. Osim toga, kako je prethodno opisano (t. 51-53), razumna očekivanja ispitanika trebala bi se uzeti u obzir u testu ravnoteže. Iako nepružanje informacija može doprinijeti iznenađenju ispitanika, samo ispunjavanje obveza informiranja u skladu s člancima 12., 13. i 14. Opće uredbe o zaštiti podataka samo po sebi nije dovoljno da bi se smatralo da ispitanici mogu razumno očekivati određenu obradu.

3. Pravo na pristup

69. Kako bi se ostvarila prava ispitanika, kao što su pravo na prigovor i pravo na brisanje, korisno je prvo biti svjestan koji se podaci obrađuju i u koje svrhe.⁴² U skladu s člankom 15. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka ispitanik ima pravo dobiti potvrdu voditelja obrade o tome obrađuju li se osobni podaci koji se odnose na njega i ima li pristup osobnim podacima koji se obrađuju. Ispitaniku se također moraju pružiti dodatne informacije o obradi u skladu s člankom 15. stavcima 1. i 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.

70. Za razliku od informacija koje se zahtijevaju na temelju članaka 13. i 14. Opće uredbe o zaštiti podataka, ne postoji izričita obveza na temelju članka 15. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka da se pruže informacije o pravnoj osnovi za obradu. Međutim, Europski odbor za zaštitu podataka preporučio je da voditelji obrade na zahtjev za pristup dostave i te informacije ili navedu gdje se te informacije mogu pronaći.⁴³ U tom pogledu treba napomenuti da bi, kako je jasno navedeno u uvodnoj izjavi 60. Opće uredbe o zaštiti podataka, voditelj obrade ispitaniku trebao pružiti sve dodatne informacije potrebne za osiguravanje poštene i transparentne obrade. Nadalje, trebalo bi naglasiti da se pravom na pristup ispitaniku mora omogućiti da provjeri obrađuju li se njegovi osobni podaci na zakonit način⁴⁴ te da je voditelj obrade dužan dokazati usklađenost s načelom zakonitosti.⁴⁵ Nadalje, bez poznavanja pravne osnove za obradu, ispitanici u nekim slučajevima ne bi mogli procijeniti koja prava ispitanika mogu ostvariti jer neka od tih prava ovise o primjenjivoj pravnoj osnovi.

4. Pravo na prigovor

71. Ako se obrada temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, ispitanik ima pravo na temelju svoje posebne situacije u bilo kojem trenutku uložiti prigovor na obradu osobnih podataka koji se odnose na njega u skladu s člankom 21. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka.⁴⁶ Međutim, činjenica da ispitanik u

41 Vidjeti Smjernice o transparentnosti na temelju Uredbe 2016/679 (WP260 rev.01), str. 36. Te je smjernice odobrio Europski odbor za zaštitu podataka.

42 O važnosti prava na pristup za ostvarivanje drugih prava ispitanika vidjeti npr. presudu Suda EU-a od 12. siječnja 2023., predmet C-154/21, *Österreichische Post* (ECLI:EU:C:2023:3), točke 37-38.

43 Ibid., točka 114.

44 Sud EU-a, presuda od 22. lipnja 2023., predmet C- 579/21, *Pankki S* (ECLI:EU:C:2023:501), točka 57.

45 Vidjeti presudu Suda od 4. svibnja 2023., predmet C-60/22, *UZ protiv Bundesrepublik Deutschland* (ECLI:EU:C:2023:373), t.

46 Treba naglasiti da ispitanik ima takvo pravo na prigovor i ako se obrada zakonito temelji na članku 6. stavku 1. točki (e) (vidjeti dodatnu uvodnu izjavu 69. Opće uredbe o zaštiti podataka). Nadalje, ispitanik ima posebno pravo na prigovor na obradu u svrhe izravnog marketinga (koje se može ili ne mora temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka) u skladu s člankom 21. stavkom 2. Opće uredbe o zaštiti podataka, a to se pravo ne može zaobići dokazivanjem da postoje prevladavajući legitimni razlozi koji imaju prednost pred interesima i pravima i slobodama ispitanika. Za dodatne pojedinosti o potonjem pravu vidjeti odjeljak o „obradi u svrhe izravnog

svojem prigovoru nije mnogo obrazložio svoju „posebnu situaciju” sama *po sebi* nije dovoljna za odbijanje prigovora. Ako voditelj obrade sumnja u „posebnu situaciju” ispitanika, može od ispitanika zatražiti da dodatno pojasni zahtjev.

72. Nakon prigovora voditelj obrade više ne obrađuje osobne podatke osim ako postoje prevladavajući uvjerljivi legitimni razlozi koji imaju prednost pred interesima te pravima i slobodama te osobe, što je na voditelju obrade da dokaže.⁴⁷ Stoga se, suprotno Direktivi 95/46/EZ, Općom uredbom o zaštiti podataka teret dokazivanja stavlja na voditelja obrade i pruža pretpostavka u korist ispitanika.

73. Pojam „konkurentne legitimne osnove” nije definiran u Općoj uredbi o zaštiti podataka. Međutim, iz teksta članka 21. Opće uredbe o zaštiti podataka jasno proizlazi da se procjena koju voditelj obrade treba provesti kako bi dokazao da postoje legitimni razlozi koji imaju prednost pred interesima te pravima i slobodama ispitanika razlikuje od odvagivanja koje treba provesti na temelju članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka.⁴⁸ Ako se ispitanik pozvao na svoje pravo na prigovor protiv obrade na temelju članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, nije dovoljno da voditelj obrade samo dokaže da je njegova ranija procjena legitimnog interesa u pogledu te obrade bila točna. Test ravnoteže koji treba provesti u skladu s člankom 21. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka treba se provesti s obzirom na posebnu situaciju ispitanika i njime se zahtijeva da legitimni razlozi na koje se poziva voditelj obrade budu *uvjerljivi*, što podrazumijeva viši prag za prevladavajuće prigovore ispitanika.⁴⁹ Drugim riječima, u tom kontekstu nisu relevantni svi zamislivi legitimni interesi kojima se može opravdati obrada na temelju članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. Samo interesi koji se mogu priznati kao „konkurentni” mogu se odvagnuti u odnosu na prava, slobode i interese ispitanika kako bi se procijenilo postoje li osnove za obradu koje imaju prednost, unatoč prigovoru ispitanika.⁵⁰ U biti, razlozi na koje se poziva trebali bi biti ključni kako bi se voditelj obrade (ili treća strana u čijem se legitimnom interesu podaci obrađuju) smatrao uvjerljivim.⁵¹ To može biti slučaj, na primjer, ako je voditelj obrade obavezan obrađivati osobne podatke kako bi zaštitio svoju organizaciju ili sustave od ozbiljne neposredne štete ili od teške kazne koja bi ozbiljno utjecala na njegovo poslovanje.⁵² S druge strane, dokazivanje da bi obrada bila samo korisna ili povoljna za voditelja obrade ne bi nužno zadovoljilo taj prag. Postojanje uvjerljivih legitimnih razloga potrebno je procijeniti na pojedinačnoj osnovi i povezati s određenim prigovorom.

74. Nakon što utvrdi relevantne uvjerljive legitimne razloge, voditelj obrade trebao bi procijeniti nadmašuju li utvrđeni uvjerljivi legitimni razlozi interese, prava i slobode ispitanika koji je uložio prigovor na obradu, uzimajući u obzir „posebnu situaciju” tog ispitanika. To podrazumijeva procjenu učinka obrade na posebnu situaciju ispitanika.

75. Odvagivanje koje provodi voditelj obrade kako bi procijenio imaju li utvrđeni uvjerljivi legitimni razlozi prednost pred suprotstavljenim interesima ispitanika mora se propisno dokumentirati u skladu s načelom odgovornosti.

5. Pravo na brisanje

76. U skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka ispitanici imaju pravo od voditelja obrade ishoditi brisanje

marketinga” u nastavku ovih smjernica.

47 Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., spojeni predmeti C-26/22 i C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), točka 111. Vidjeti i uvodnu izjavu 69. Opće uredbe o zaštiti podataka.

48 Vidjeti Smjernice Europskog odbora za zaštitu podataka o automatiziranom pojedinačnom donošenju odluka i izradi profila za potrebe Uredbe 2016/679, revidirana verzija od 6. veljače 2018., str. 19.

49 Ibid.

50 Vidjeti Smjernice 2/2018 Europskog odbora za zaštitu podataka o odstupanjima od članka 49. Uredbe 2016/679,

str. 15.

51 Ibid.

52 Ibid.

svojih osobnih podataka.⁵³ To se pravo često može ostvariti i kada se voditelj obrade za obradu podataka oslonio na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. Na primjer, osoba čiji se podaci obrađuju može zatražiti brisanje svojih osobnih podataka ako: osobni podaci više nisu potrebni u odnosu na svrhe u koje su prikupljeni ili na drugi način obrađeni;⁵⁴ voditelj obrade neopravdano se oslonio na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka za obradu osobnih podataka;⁵⁵ ispitanik se uspješno pozvao na svoje pravo na prigovor protiv obrade na temelju članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 21. Opće uredbe o zaštiti podataka.⁵⁶ Kao što je prethodno navedeno, na temelju Opće uredbe o zaštiti podataka ispitanici imaju pravo na prigovor, osim ako postoje prevladavajući uvjerljivi legitimni razlozi koji imaju prednost pred interesima te pravima i slobodama te osobe, što je na voditelju obrade da dokaže. Ako voditelj obrade ne dostavi takav dokaz, ispitanik ima pravo zatražiti brisanje podataka na temelju članka 17. stavka 1. točke (c) Opće uredbe o zaštiti podataka ako uloži prigovor na obradu u skladu s člankom 21. Opće uredbe o zaštiti podataka.

77. Pravo na brisanje često je, iz konceptualne i praktične perspektive, usko povezano s pravom na prigovor, posebno ako se obrada temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. Kao rezultat toga, može se dogoditi da zahtjev ispitanika nije potpuno jasan o tome želi li ispitanik ishoditi brisanje svojih osobnih podataka ili se protivi relevantnoj obradi. U tom pogledu treba napomenuti da se Općom uredbom o zaštiti podataka ne uvode nikakvi formalni zahtjevi za ostvarivanje prava ispitanika. Stoga voditelj obrade ne može odbiti postupiti po zahtjevu ispitanika samo upućivanjem na nedostatak navođenja pravne osnove zahtjeva, osobito na nepostojanje konkretnog upućivanja na pravo na brisanje ili prigovor ili na Opća uredba o zaštiti podataka. ⁵⁷ Osim toga, u slučaju zahtjeva koji voditelj obrade smatra nejasnim, nije dovoljno da voditelj obrade poduzme samo korake potrebne kao odgovor na prigovor na obradu kao zadanu reakciju, umjesto da ocijeni upućuje li zahtjev ispitanika na to da ispitanik zapravo želi ishoditi potpuno brisanje svojih podataka. Trebalo bi uzeti u obzir naznake koje je ispitanik naveo u zahtjevu, kao i kontekst zahtjeva, kako bi se odlučilo koje bi mjere voditelj obrade trebao poduzeti kako bi na odgovarajući način riješio zahtjev. U slučaju sumnje u opseg i prirodu zahtjeva ispitanika preporučuje se da voditelj obrade od ispitanika zatraži da navede svoj zahtjev.

78. Nadalje, trebalo bi naglasiti da su općenito kriteriji za utvrđivanje treba li odobriti prigovor ili zahtjev za brisanje u osnovi isti u skladu s člancima 21. i 17. (tj. zahtjev bi trebalo odobriti osim ako se mogu dokazati „prevladavajući legitimni razlozi“). To znači da bi u pravilu, ako se odobri prigovor na temelju članka 21. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka, trebalo odobriti i povezani zahtjev za brisanje na temelju članka 17. stavka 1. točke (c) Opće uredbe o zaštiti podataka.

79. U Općoj uredbi o zaštiti podataka ne navodi se kako bi voditelji obrade trebali osigurati brisanje. Međutim, treba napomenuti da voditelji obrade moraju moći dokazati da je pravo na brisanje u potpunosti poštovano u skladu s načelom odgovornosti utvrđenim u članku 5. stavku 2. Opće uredbe o zaštiti podataka⁵⁸ te da ispitanik može podnijeti pritužbu ili pokrenuti sudski postupak u vezi s brisanjem.

6. Automatizirano pojedinačno donošenje odluka, uključujući izradu profila

80. Opća uredba o zaštiti podataka se posebno bavi automatiziranim donošenjem odluka u članku 22. i daje ispitaniku pravo da ne bude predmet odluke isključivo na temelju automatizirane obrade, uključujući izradu

⁵³ Vidjeti članak 17. Opće uredbe o zaštiti podataka.

⁵⁴ Vidjeti članak 17. stavak 1. točku (a) Opće uredbe o zaštiti podataka.

⁵⁵ Vidjeti članak 17. stavak 1. točku (d) Opće uredbe o zaštiti podataka.

⁵⁶ Vidjeti članak 17. stavak 1. točku (c) Opće uredbe o zaštiti podataka.

⁵⁷ Vidjeti po analogiji Smjernice EDPB-a 01/2022 o pravima ispitanika – pravo na pristup, verzija 2.0, donesene 28. ožujka 2023., točka 50.

⁵⁸ Vidjeti npr. presudu Suda od 4. svibnja 2023., predmet C-60/22, *UZ protiv Bundesrepublik Deutschland* (ECLI:EU:C:2023:373), točka 53.

profila. 59 Tom se odredbom u načelu predviđa zabrana, na čiju se povredu takva osoba ne mora pojedinačno pozivati.⁶⁰ Stoga se ta vrsta obrade ne bi trebala provoditi, osim ako se primjenjuje jedna od iznimaka navedenih u članku 22. stavku 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.

81. U svakom slučaju, čak i ako je takva vrsta automatizirane obrade odobrena u slučajevima iz članka 22. stavka 2. Opće uredbe o zaštiti podataka, obrada će biti zakonita samo ako voditelj obrade može utvrditi valjanu pravnu osnovu za obradu iz članka 6. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka. U tom je pogledu Sud EU-a u pogledu članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka istaknuo da države članice ne mogu, u skladu s člankom 22. stavkom 2. točkom (b) Opće uredbe o zaštiti podataka, odbaciti zahtjeve koji proizlaze iz sudske prakse Suda, osobito konačnim propisivanjem rezultata odvagivanja predmetnih prava i interesa.⁶¹ Radi jasnoće trebalo bi naglasiti i da se članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka ne bi trebao smatrati pravom Unije kojim se odobrava automatizirano donošenje odluka u smislu članka 22. stavka 2. točke (b) Opće uredbe o zaštiti podataka.

82. Ne dovode sve aktivnosti izrade profila do automatiziranog donošenja odluka koje je obuhvaćeno člankom 22. Opće uredbe o zaštiti podataka. Međutim, bez obzira na to namjerava li voditelj obrade sudjelovati u izradi profila koja bi dovela do automatiziranog donošenja odluka na koje se primjenjuje članak 22. Opće uredbe o zaštiti podataka, sljedeći su elementi posebno relevantni pri provedbi odvagivanja prije pozivanja na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnu osnovu:

- razinu detaljnosti profila (ispitanik profiliran unutar široko opisane skupine kao što su „osobe koje zanima engleska literatura” ili segmentiran i usmjeren na granularnu razinu);
- sveobuhvatnost profila (opisuje li profil samo mali aspekt ispitanika ili daje sveobuhvatniju sliku);
- učinak izrade profila (učinci na ispitanika);
- moguću buduću kombinaciju profila; i
- zaštitne mjere kojima se osigurava pravednost, nediskriminacija i točnost u postupku izrade profila.

7. Pravo na ispravak

83. U skladu s člankom 16. Opće uredbe o zaštiti podataka ispitanik ima pravo od voditelja obrade zatražiti i dobiti ispravak netočnih podataka i dopunu nepotpunih podataka. To je pravo od velike važnosti kako bi se ispitanicima omogućilo da imaju kontrolu nad vlastitim osobnim podacima.

84. Pravo na ispravak može se ostvariti bez obzira na to koja se pravna osnovu za obradu primjenjuje. Međutim, to je pravo posebno relevantno u situacijama u kojima podaci nisu dobiveni od ispitanika jer je vjerojatnost netočnosti i nepotpunosti općenito veća u takvim situacijama. U praksi to često može biti slučaj kada se obrada temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka.

85. Sud EU-a pojasnio je da se procjena točnosti i potpunosti osobnih podataka mora provesti s obzirom na svrhu u koju su ti podaci prikupljeni.⁶² Stoga bi te svrhe trebalo uzeti u obzir pri procjeni točnosti i potpunosti relevantnih podataka.

86. Ispitanik može imati legitiman interes za ispravak svojih podataka.⁶³ Međutim, ispitanik se u načelu može

59 Za dodatne smjernice o članku 22. Opće uredbe o zaštiti podataka vidjeti Smjernice o automatiziranom pojedinačnom donošenju odluka i izradi profila za potrebe Uredbe 2016/679 (WP251rev.01), kako su zadnje revidirane i donesene 6. veljače 2018.

60 Sud EU-a, presuda od 7. prosinca 2023., predmet C-634/21, *SCHUFA Holding (Scoring)* (ECLI:EU:C:2023:957), točka 52.

61 Ibid., stavak 70.

62 Sud EU-a, presuda od 20. prosinca 2017., predmet C-434/16, *Nowak* (ECLI:EU:C:2017:994), točka 53.

63 Vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokot u predmetu C-434/16, *Nowak* (ECLI:EU:C:2017:582), točke 37-39.

uspješno pozvati na pravo na ispravak samo ako može dokazati da su podaci koji se obrađuju objektivno netočni ili nepotpuni.⁶⁴ Suprotno tomu, predmetno pravo ne može se iskoristiti kako bi se osiguralo da određena evaluacija odražava osobna mišljenja ispitanika ili kako bi se kandidatu omogućilo da a posteriori „ispravi” odgovore na stručnom ispitu koji su „netočni”.⁶⁵

8. Pravo na ograničenje obrade

87. U određenim okolnostima ispitanici mogu zatražiti ograničenje obrade svojih osobnih podataka, što podrazumijeva označavanje pohranjenih osobnih podataka s ciljem ograničavanja njihove obrade u budućnosti.⁶⁶ Stoga voditelj obrade može zadržati osobne podatke koji se obrađuju, ali mora prekinuti druge aktivnosti obrade (osim posebnih vrsta aktivnosti obrade navedenih u članku 18. stavku 2. Opće uredbe o zaštiti podataka).⁶⁷

88. Pravo na ograničenje obrade može se ostvariti u četiri različita slučaja navedena u članku 18. stavku 1. Opće uredbe o zaštiti podataka, od kojih je jedan posebno relevantan ako se obrada temelji na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka: ispitanik ima pravo od voditelja obrade ishoditi ograničenje obrade ako je uložio prigovor na obradu na temelju članka 6. stavka 1. točke (f) u skladu s člankom 21. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka.⁶⁸ U tom je slučaju ograničenje obrade vremenski ograničeno jer se primjenjuje samo dok se ne provjeri prevladavaju li legitimni razlozi voditelja obrade nad pravima, interesima i slobodama ispitanika.⁶⁹ Nakon dovršetka te procjene podatke bi trebalo izbrisati (ako prevladavaju interesi, prava i slobode ispitanika) ili se ograničenje može ukinuti (ako voditelj obrade može dokazati uvjerljive legitimne razloge za obradu koji nadilaze interese, prava i slobode ispitanika).

89. Kao što je prethodno navedeno, ako je obrada ograničena na temelju članka 18. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka, osobni podaci u pravilu ne smiju biti predmet postupaka obrade izvan okvira puke pohrane. Međutim, u iznimnim okolnostima osobni podaci mogu se obrađivati radi postavljanja, ostvarivanja ili obrane pravnih zahtjeva ili radi zaštite prava druge fizičke ili pravne osobe ili zbog važnog javnog interesa Unije ili države članice.⁷⁰ Njegova bi se obrada često mogla temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnoj osnovi (pod uvjetom da testovi nužnosti i ravnoteže daju pozitivne rezultate).

IV. KONTEKSTUALNA PRIMJENA ČLANKA 6. STAVKA 1. TOČKE (f) OPĆE UREDBE O ZAŠTITI PODATAKA

90. Članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka može biti relevantan kao pravna osnova u različitim kontekstima. U ovom poglavlju ovih smjernica opisano je nekoliko konteksta u kojima bi se moglo pozivati na tu pravnu osnovu ili koji imaju posebne značajke koje bi trebalo pažljivo razmotriti pri procjeni treba li se osloniti na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnu osnovu.

1. Obrada osobnih podataka djece

91. Djeca zaslužuju posebnu zaštitu u pogledu svojih osobnih podataka jer su možda manje svjesna rizika, posljedica i zaštitnih mjera u pogledu svojih prava u vezi s obradom osobnih podataka.⁷¹ Za razliku od članka 7. točke (f) Direktive 95/46/EZ, u članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka izričito se upućuje na zaštitu osobnih podataka djece.

64 Vidjeti presudu ESLJP-a od 27. travnja 2010., 27138/04, *Ciubotaru protiv Moldove* (ECLI:CE:ECHR:2010:0427JUD002713804), t. 59.

65 Sud EU-a, presuda od 20. prosinca 2017., predmet C 434/16, *Nowak* (ECLI:EU:C:2017:994), točka 52.

66 Vidjeti članak 4. stavak 3. Opće uredbe o zaštiti podataka.

67 Vidjeti članak 18. stavak 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.

68 Vidjeti članak 18. stavak 1. točku (d).

69 Vidjeti odlietak o pravu na prigovor u ovim smiernicama.

70 Vidjeti članak 18. stavak 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.

71 Vidjeti, *među ostalim*, uvodnu izjavu 38. Opće uredbe o zaštiti podataka.

92. Iako se pravnom osnovom iz članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka općenito omogućuje proporcionalna razina zadiranja u prava ispitanika, test ravnoteže trebalo bi ponovno prilagoditi ako su ispitanici djeca. To je posebno naglašeno u članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, u kojoj se zahtijeva pažljivo odvagivanje „posebno ako je ispitanik dijete”.

93. Kad je riječ o djeci, tu odredbu treba tumačiti s obzirom na članak 24. stavak 2. Povelje, u kojem se navodi da „[u] svim radnjama koje se odnose na djecu, bez obzira na to poduzimaju li ih tijela javne vlasti ili privatne institucije, primarni cilj mora biti zaštita interesa djeteta”.⁷² Tekst te odredbe temelji se na članku 3. stavku 1. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (dalje u tekstu „UNCRC”).⁷³ U mišljenju Radne skupine iz članka 29. o zaštiti osobnih podataka djece u skladu s Direktivom 95/46/EZ posebno je istaknuta i potreba za posebnom pažnjom kada je ispitanik dijete.⁷⁴ Konkretno, naglasio je da se pri provedbi odvagivanja kako bi se procijenilo može li se obrada temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka posebna pažnja mora posvetiti statusu djece kao ispitanika, koristeći se njihovim najboljim interesom kao vodičem.

94. Iako to ne znači da nikada neće postojati situacija u kojoj se interesi djeteta mogu prevladati, to znači da bi interesi djece kao ispitanika trebali imati visoki prioritet i da će vrlo često biti veći od interesa voditelja obrade ili trećih strana.

95. Europski odbor za zaštitu podataka smatra da se voditelj obrade može pozvati na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao na pravnu osnovu ako se legitimni interesi koji se nastoje ostvariti podudaraju s interesima djeteta. Međutim, ako postoji sukob između legitimnih interesa voditelja obrade (među ostalim u pogledu obrade osobnih podataka u komercijalne svrhe) i interesa ili temeljnih prava i sloboda djeteta, interesi ili temeljna prava i slobode djeteta trebali bi općenito prevladati. Međutim, važno je naglasiti da taj zaključak ne sprečava upotrebu drugih pravnih osnova, kao što su pristanak, izvršenje ugovora, izvršavanje zadaće od javnog interesa ili pravna obveza, ako je primjenjivo. EDPB smatra i da postoje određene vrste postupaka obrade podataka, kao što su opsežni postupci izrade profila i ciljanog oglašavanja, koji, uz određene ograničene iznimke, općenito nisu u skladu s obvezom osiguravanja posebne zaštite djece.⁷⁵ U skladu s uvodnom izjavom 38. Opće uredbe o zaštiti podataka djeca zaslužuju posebnu zaštitu u pogledu obrade svojih osobnih podataka jer su možda manje svjesna predmetnih rizika, posljedica i zaštitnih mjera te svojih prava povezanih s takvom obradom osobnih podataka. Stoga bi se takva posebna zaštita posebno trebala primjenjivati na obradu osobnih podataka djece u svrhu marketinga ili stvaranja osobnosti ili korisničkih profila ili nuđenja usluga izravno usmjerenih na djecu.⁷⁶ Stoga, osim ako voditelji obrade mogu dokazati da predmetne aktivnosti koje se oslanjaju na obradu

⁷² Koncept najboljeg interesa djeteta trebao bi se ocjenjivati na pojedinačnoj osnovi, bilo u odnosu na pojedinačno dijete ili djecu općenito. Procjena bi trebala uključivati učinak na sva prava sadržana u Konvenciji o pravima djeteta i njezinim fakultativnim protokolima, a ne samo učinak na prava na privatnost i zaštitu podataka.

⁷³ Konvencija o pravima djeteta, potpisana 20. studenoga 1989., koju su ratificirale sve države članice.

⁷⁴ WP29, Mišljenje 2/2009 o zaštiti osobnih podataka djece (Opće smjernice i posebni slučaj škola), doneseno 11. veljače 2009.

⁷⁵ U smjernicama Europskog odbora za zaštitu podataka o ciljanju korisnika društvenih medija navodi se, na primjer, da „potencijalni negativni učinak ciljanja može biti znatno veći kad je riječ o ranjivim kategorijama pojedinaca, kao što su djeca. Ciljanje može utjecati na oblikovanje osobnih preferencija i interesa djece, što u konačnici utječe na njihovu autonomiju i pravo na razvoj.” Vidjeti EDPB, Smjernice 8/2020 o ciljanju korisnika društvenih medija, verzija 2.0, donesene 13. travnja 2021., točka 16. Isto tako, u smjernicama Radne skupine iz članka 29. o automatiziranom pojedinačnom donošenju odluka i izradi profila navodi se sljedeće: „[b]udući da djeca predstavljaju ranjiviju skupinu društva, organizacije bi se općenito trebale suzdržati od njihova profiliranja u marketinške svrhe. Djeca mogu biti posebno osjetljiva u internetskom okruženju i lakše utjecati na bihevioralno oglašavanje. Na primjer, u online igrama profiliranje se može koristiti za ciljanje igrača za koje algoritam smatra da će vjerojatnije potrošiti novac na igru, kao i za pružanje personaliziranih oglasa. Dob i zrelost djeteta mogu utjecati na njihovu sposobnost razumijevanja motivacije za tu vrstu marketinga ili posljedica.” Vidjeti WP29, Smjernice o automatiziranom pojedinačnom donošenju odluka i izradi profila za potrebe Uredbe 2016/679 (wp251rev.01), donesene 3. listopada 2017., kako su zadnje revidirane i donesene 6. veljače 2018., str. 29. Vidjeti i Odbor za prava djeteta, Opća napomena br. 25 (2021.) o pravima djece u vezi s digitalnim okruženjem, točka 42. (u kojoj se navodi da bi „države stranke zakonom trebale zabraniti profiliranje ili ciljanje djece bilo koje dobi u komercijalne svrhe”).

⁷⁶ Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka

osobnih podataka djece ne utječu negativno na interese djece, takve aktivnosti ne bi trebalo poduzimati. Valja podsjetiti i na to da se drugim propisima EU-a osim Opće uredbe o zaštiti podataka, odnosno Uredbom (EU) 2022/2065, zabranjuje ciljano oglašavanje na temelju izrade profila osobnih podataka djece.

96. Ako se članak 6. stavak 1. točka (f) Opće uredbe o zaštiti podataka može upotrijebiti kao pravna osnova za obradu osobnih podataka djece, voditelj obrade mora osigurati i moći dokazati da su najbolji interesi djece uzeti u obzir kao primarni cilj te da su uspostavljene odgovarajuće zaštitne mjere.

97. Nadalje, važno je napomenuti da je dijete svaki čovjek mlađi od punoljetnosti. Međutim, to ne znači da se prema svoj djeci treba jednako postupati bez uzimanja u obzir njihove dobi. Uzimajući u obzir najbolje interese djeteta i razumna očekivanja djeteta u kontekstu procjene mogućeg oslanjanja na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnu osnovu, voditelj obrade trebao bi imati na umu da će se ta procjena vjerojatno znatno razlikovati u pogledu, primjerice, različitih dobni skupina s različitom razinom razumijevanja ili djece s invaliditetom.

2. Obrada koju provode javna tijela

98. U članku 6. stavku 1. drugoj alineji Opće uredbe o zaštiti podataka navodi se da se pravna osnova iz članka 6. stavka 1. točke (f) ne primjenjuje na obradu koju provode tijela javne vlasti pri obavljanju svojih zadaća. U uvodnoj izjavi 47. Opće uredbe o zaštiti podataka pojašnjava se razlog: „zakonodavac je dužan zakonom predvidjeti pravnu osnovu na temelju koje javna tijela mogu obrađivati osobne podatke”. Naime, takva se odredba odnosi na činjenicu da je, kao opće pravilo, obrada koju provode javna tijela obuhvaćena njihovim zadaćama i zadaćama predviđenima pravom Unije ili pravom države članice.

99. Međutim, te odredbe ne sprečavaju da se u iznimnim i ograničenim slučajevima pozovu na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka ako obrada nije povezana ili se ne odnosi na obavljanje njihovih posebnih zadaća ili izvršavanje njihovih ovlasti kao tijela javne vlasti, nego se odnosi, ako je to dopušteno nacionalnim pravnim sustavom, na druge aktivnosti koje se zakonito obavljaju. Oslanjanje na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka u takvim iznimnim slučajevima trebalo bi dokumentirati interno. Javna tijela ni u kojem se slučaju ne mogu pozivati na članak 6. stavak 1. točku (f) za aktivnosti obrade koje su obuhvaćene opsegom izvršavanja njihovih zadaća.

3. Obrada u svrhu sprečavanja prijevара

100. U skladu s uvodnom izjavom 47. Opće uredbe o zaštiti podataka, obrada podataka u području sprečavanja prijevара može se temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. Ovom se uvodnom izjavom pojašnjava da obrada osobnih podataka koja je nužna u svrhu sprečavanja prijevара može predstavljati legitiman interes voditelja obrade. Međutim, to ne znači da je automatski moguće pozvati se na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnu osnovu za sudjelovanje u bilo kakvoj obradi osobnih podataka u svrhu sprečavanja prijevара jer se za zakonito oslanjanje na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka predviđena obrada mora temeljiti na legitimnom interesu i ispunjavati i testove nužnosti i testove ravnoteže.

101. Naime, zahtjevi za obradu podataka u svrhu sprečavanja prijevара strogi su u kontekstu učinka koji takva obrada može imati na ispitanike.

102. Uvodna izjava 47. ne sadržava definiciju „sprečavanja prijevара”. Međutim, osnovni element svake prijevара je namjerna obmanjujuća radnja ili propust jedne ili više osoba kako bi se ostvarila korist ili korist na koju

osoba ili osobe nemaju pravo ili ih nemaju pravo dobiti na nezakonit način (npr. financijska prijevarena, nuđenje krivotvorene robe itd.). Sprječavanje prijevarena stoga uključuje sve mjere namijenjene sprečavanju prijevare ponašanja. Otkrivanje prijevare u načelu se također može smatrati obuhvaćenim jer s jedne strane obično postoji rizik od ponavljanja, a s druge strane to je jedini način da se provede potrebna analiza nedostataka kako bi se spriječile daljnje prijevare. Međutim, od slučaja do slučaja mora se procijeniti može li se mjera za otkrivanje prijevarena smatrati prikladnom i za sprečavanje prijevarena.

103. Pružatelj usluga može imati legitiman poslovni interes osigurati da njegovi klijenti neće zloupotrijebiti uslugu (ili neće moći dobiti usluge bez plaćanja), dok istodobno klijenti poduzeća, kao i druge treće strane, mogu imati legitiman interes osigurati da se prijevarene aktivnosti obeshrabre i otkriju kada se dogode.

104. Međutim, obrada osobnih podataka u legitimnom interesu sprečavanja prijevarena ne primjenjuje se bez uvjeta i ograničenja, posebno zato što takva vrsta obrade može imati znatan utjecaj na ispitanike. Na primjer, u uvodnoj izjavi 47. jasno se navodi da obrada osobnih podataka mora biti „strogo nužna u svrhu sprečavanja prijevarena”, što se mora ispitati zajedno s načelom „smanjenja količine podataka” iz članka 5. stavka 1. točke (c) Opće uredbe o zaštiti podataka.⁷⁷ Istodobno bi pri odlučivanju o politikama zadržavanja podataka koje se primjenjuju na podatke koji se obrađuju u svrhu otkrivanja ili sprečavanja prijevarena trebalo uzeti u obzir načelo ograničenja pohrane iz članka 5. stavka 1. točke (e) Opće uredbe o zaštiti podataka.

105. U kontekstu odvagivanja koje treba provesti, interes voditelja obrade da prijavi prijevareno ponašanje nadležnom tijelu za izvršavanje zakonodavstva⁷⁸ može prevagnuti nad interesima, pravima i slobodama ispitanika samo ako voditelj obrade obrađuje podatke koji su točni i dokazivo relevantni kako bi procijenio postoji li rizik da će ispitanik postati žrtva prijevare ili je (ne)pouzdan. Na primjer, voditelj obrade može imati prevladavajući legitiman interes za provjeru istinitosti određene potvrde o stručnoj osposobljenosti navedene u životopisu dostavljenom u kontekstu prijave za posao ako je to bitan kriterij za dobro obavljanje profesionalnog položaja. Voditelji obrade trebali bi biti konkretni u pogledu vrste prijevare koju pokušavaju spriječiti i podataka koje stvarno trebaju obraditi kako bi spriječili tu vrstu prijevare. Prijevare koju voditelj obrade pokušava spriječiti trebala bi biti od znatne važnosti, inače će se odvagivanje interesa najvjerojatnije pokazati u korist ispitanika, a voditelj obrade u tom se pogledu neće moći osloniti na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka.

106. Europski odbor za zaštitu podataka podsjeća da svaka obrada osobnih podataka mora biti u skladu s načelima utvrđenima u članku 5. stavku 1. Opće uredbe o zaštiti podataka i da svako nepoštovanje tih načela ima za posljedicu da se predmetna obrada možda neće provesti. Načelom ograničenja svrhe utvrđenim u članku 5. stavku 1. točki (b) Opće uredbe o zaštiti podataka zahtijeva se da se podaci prikupljaju samo u posebne, izričite i zakonite svrhe. Stoga treba napomenuti da općenito upućivanje na svrhu „borbe protiv prijevarena” radi definiranja legitimnog interesa, na primjer u politici privatnosti, nije dovoljno za ispunjavanje obveza transparentnosti i dokumentiranja na temelju Opće uredbe o zaštiti podataka.

107. Voditelji obrade trebali bi uzeti u obzir i da bi, u mjeri u kojoj su određeni postupci obrade podataka u kontekstu otkrivanja i sprečavanja prijevarena izričito propisani primjenjivim pravom, odgovarajuća pravna osnova za takvu obradu bio članak 6. stavak 1. točka (c) Opće uredbe o zaštiti podataka u vezi s primjenjivim zakonodavstvom.

108. U nekim slučajevima podaci koji su prvotno prikupljeni u druge svrhe mogu slučajno upućivati na to da se radi o prijevare te ih stoga voditelji obrade dodatno obrađuju u svrhu sprečavanja prijevarena. EDPB napominje da u takvim situacijama voditelji obrade moraju poštovati zahtjeve Opće uredbe o zaštiti podataka za daljnju obradu.

⁷⁷ Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 109.

⁷⁸ Vidjeti odjeljak 7.1. o „prijenosu nadležnim tijelima” u nastavku ovih smjernica.

4. Obrada u svrhu izravnog marketinga

4.1. Pojam izravnog marketinga

109. U skladu s uvodnom izjavom 47. Opće uredbe o zaštiti podataka može se smatrati da se obrada osobnih podataka u svrhe izravnog marketinga provodi u legitimnom interesu. Izravni marketing nije definiran u Općoj uredbi o zaštiti podataka. Međutim, sudska praksa Suda EU-a upućuje na to da bi se personalizirano oglašavanje moglo smatrati oblikom izravnog marketinga. Nadalje, Sud EU-a tumačio je pojam komunikacije u svrhe izravnog marketinga u skladu s Direktivom o e-privatnosti, koja je usko povezana s Općom uredbom o zaštiti podataka R i uređuje slanje izravnih marketinških komunikacija.⁷⁹ Konkretno, Sud EU-a utvrdio je da se, kako bi se ocijenilo je li riječ o komunikaciji u svrhu izravnog marketinga, mora utvrditi ima li takva komunikacija komercijalnu svrhu te je li izravno i pojedinačno upućena potrošaču.⁸⁰ U tom je pogledu Sud EU-a utvrdio da nije relevantno je li predmetno oglašavanje upućeno unaprijed određenom i pojedinačno utvrđenom primatelju ili je poslano na masovnoj, nasumičnoj osnovi većem broju primatelja.⁸¹ Važno je da postoji komunikacija u komercijalne svrhe koja izravno i pojedinačno dopire do potrošača.⁸² U tom pogledu valja istaknuti da je Sud, primjerice, utvrdio da je, na temelju tih kriterija, oglašavanje koje se sastoji od prikazivanja reklamnih natpisa, prikriivenih kao e-pošta, u privatne ulazne spremnike e-pošte korisnika usluge e-pošte, financirane oglašavanjem i besplatno pružene korisnicima, oblik izravnog marketinga (iako takvo oglašavanje ne podrazumijeva slanje e-pošte određenom potrošaču).⁸³ ⁸⁴ To se tumačenje pojma svrhe izravnog marketinga u načelu može analogijom upotrijebiti za razumijevanje njegova značenja i u okviru Opće uredbe o zaštiti podataka. Naime, tumačenje odredbe prava Unije zahtijeva da se vodi računa ne samo o njezinu tekstu i ciljevima koji se njome nastoje postići, nego i o njezinu kontekstu i odredbama prava Unije u cjelini. ¹³⁴

110. Činjenica da se u uvodnoj izjavi 47. Opće uredbe o zaštiti podataka navodi da *se obrada osobnih podataka u svrhe izravnog marketinga može provoditi kako bi se ispunio legitiman interes* ne znači da izravni marketing uvijek predstavlja legitiman interes i da je automatski moguće pozvati se na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka za obavljanje svih vrsta aktivnosti izravnog marketinga.

111. U nekim slučajevima izravnog marketinga može biti potrebna drugačija pravna osnova, kao što je pristanak, čime se isključuje upotreba legitimnog interesa kao pravne osnove u tom kontekstu, kako je objašnjeno u nastavku.

112. Nadalje, treba imati na umu da, kako je prethodno navedeno, pozivanje na legitiman interes zahtijeva ispunjenje triju kumulativnih uvjeta, odnosno, kao prvo, ostvarivanje legitimnog interesa voditelja obrade ili treće strane; drugo, potreba za obradom osobnih podataka u svrhu legitimnih interesa koji se nastoje ostvariti; i treće, da interesi ili temeljne slobode i prava osobe na koju se relevantna obrada odnosi nemaju prednost pred legitimnim interesom voditelja obrade ili treće strane (vidjeti dodatno poglavlje II. u ovim smjernicama). ⁸⁵ Iz toga proizlazi da se obrada osobnih podataka u svrhe izravnog marketinga ne može temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka ako ti kriteriji nisu ispunjeni. Na primjer, ne može se pozivati na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka ako je predmetni izravni marketing nezakonit ili ako interesi ispitanika nadmašuju interese voditelja obrade s obzirom na činjenicu da, na primjer, ne mogu razumno očekivati da se

⁷⁹ Vidjeti članak 13. Direktive o e-privatnosti.

⁸⁰ Sud EU-a, presuda od 25. studenoga 2021., predmet C-102/20, *StWL Städtische Werke Lauf a.d. Pegnitz* (ECLI:EU:C:2021:954), točka 47.

⁸¹ Ibid., točka 50.

⁸² Ibid.

⁸³ Ibid., st. Od 19. do 22. i od 47. do 51.

⁸⁴ Sud EU-a, presuda od 10. prosinca 2018., predmet C-621/18, *Wightman i drugi* (ECLI:EU:C:2018:999), točka 47. Za primjer načina na koji se pojam u pravnom aktu EU-a može tumačiti razmatranjem načina na koji se isti pojam upotrebljava u drugim aktima EU-a vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika N. Tancheva u predmetu C-617/15, *Hummel Holding* (ECLI:EU:C:2017:13), točke 30 i sljedeće.

⁸⁵ Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 106.; Sud EU-a, presuda od 29. srpnja 2019., predmet C-40/17, *Fashion ID* (ECLI:EU:C:2019:629), točka 95.

njihovi podaci upotrebljavaju u svrhe izravnog marketinga.

4.2. Usklađenost s posebnim pravnim zahtjevima kojima se isključuje pozivanje na članak 6. stavak 1. točku (f)

113. Prije nego što se uključe u obradu osobnih podataka u svrhe izravnog marketinga, voditelji obrade trebali bi razmotriti posebno europsko i nacionalno zakonodavstvo koje može zahtijevati privolu za određene operacije u kontekstu izravnog marketinga ili zabraniti neke vrste izravnog marketinga.

114. Najvažnije, u skladu s Direktivom o e-privatnosti, neželjena komunikacija u svrhu izravnog marketinga putem e-pošte, SMS-a, MMS-a i drugih vrsta sličnih aplikacija može se slati samo uz prethodnu suglasnost pojedinačnog primatelja.⁸⁶ U tom pogledu treba napomenuti da bi privola koju treba dobiti trebala ispunjavati zahtjeve utvrđene u članku 4. stavku 11. Opće uredbe o zaštiti podataka.⁸⁷ Stoga se u tom kontekstu obrada u svrhe izravnog marketinga ne može temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka.

115. Treba napomenuti da se člankom 5. stavkom 3. Direktive o e-privatnosti zahtijeva i pristanak za upotrebu tehnika praćenja, kao što su pohranjivanje kolačića ili dobivanje pristupa informacijama na terminalnoj opremi korisnika.⁸⁸ Stoga, ako se te tehnike upotrebljavaju u kontekstu aktivnosti izravnog marketinga, moraju se poštovati takvi zahtjevi za privolu u skladu s člankom 5. stavkom 3. Direktive o e-privatnosti. Svaki postupak obrade osobnih podataka nakon prethodno navedenih postupaka obrade, uključujući obradu osobnih podataka dobivenih pristupom informacijama na terminalnoj opremi, mora imati pravnu osnovu u skladu s člankom 6. stavkom 1. Opće uredbe o zaštiti podataka kako bi bio zakonit. Stoga će privola vjerojatno biti odgovarajuća pravna osnova za pohranu informacija koje su već pohranjene na korisnikovu uređaju i za pristup tim informacijama te za naknadnu obradu osobnih podataka, čime se obično isključuje oslanjanje na članak 6. stavak 1. točku (f) u tom kontekstu.

116. Međutim, Direktivom o e-privatnosti predviđene su iznimke od zahtjeva za suglasnost koje se njome propisuju. Na primjer, iznimka od zahtjeva za privolu dopuštena je u skladu s člankom 13. stavkom 2. Direktive o e-privatnosti ako su elektronički kontaktni podaci zakonito dobiveni, tj. dobiveni u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka, od vlastitih klijenata u kontekstu prodaje proizvoda ili usluge. U tom slučaju subjekt koji je dobio te elektroničke kontaktne podatke od svojih kupaca može ih upotrebljavati za izravni marketing svojih sličnih proizvoda ili usluga, pod uvjetom da se kupci mogu jasno i jasno usprotiviti takvoj upotrebi, na jednostavan način i besplatno, te da su o tome obaviješteni pri početnom prikupljanju kontaktnih podataka i prigodom svake poruke u slučaju da kupac nije odbio takvu uporabu.

117. Treba imati na umu da međudjelovanje Opće uredbe o zaštiti podataka i Direktive o e-privatnosti nastaje kada je obrada osobnih podataka obuhvaćena materijalnim područjem primjene obaju zakonodavnih akata.⁸⁹ Na primjer, izravni marketing elektroničkim sredstvima komunikacije koji ne uključuje obradu osobnih podataka (npr. izravni marketing namijenjen pravnim osobama) uređen je samo e-privatnošću.

Direktiva.⁹⁰ Međutim, kada je u pitanju obrada osobnih podataka, Direktivu o e-privatnosti treba smatrati

⁸⁶ Vidjeti članak 13. stavak 1. i uvodne izjave 40. i 67. Direktive o e-privatnosti. Treba napomenuti da je Sud EU-a utvrdio da popis sredstava komunikacije iz uvodne izjave 40. i članka 13. stavka 1. te direktive nije iscrpan. Vidjeti presudu Suda od 25. studenoga 2021., predmet C-102/20, *StWL Städtische Werke Lauf a.d. Pegnitz* (ECLI:EU:C:2021:954), točke 38-39.

⁸⁷ Vidjeti članak 2. točku (f) Direktive o e-privatnosti i članak 94. stavak 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.

⁸⁸ Vidjeti i Smjernice 2/2023 Europskog odbora za zaštitu podataka o tehničkom području primjene članka 5. stavka 3. Direktive o e-privatnosti, donesene 7. listopada 2024.

⁸⁹ EDPB, Mišljenje 5/2019 o međudjelovanju Direktive o e-privatnosti i Opće uredbe o zaštiti podataka, posebno u pogledu nadležnosti, zadaća i ovlasti tijela za zaštitu podataka, doneseno 12. ožujka 2019., točka 21.

⁹⁰ Ibid., točka 22.

lex specialis u mjeri u kojoj se njome uređuje takva obrada.⁹¹ S druge strane, komunikacije u svrhu izravnog marketinga koje se ne pružaju elektroničkim sredstvima komunikacije (npr. pismo) nisu obuhvaćene materijalnim područjem primjene Direktive o e-privatnosti i stoga ne bi zahtijevale privolu na temelju te direktive. U svakom slučaju, voditelji obrade trebali bi procijeniti i područje primjene nacionalnih pravila za provedbu Direktive o e-privatnosti na razini država članica, kojima se povremeno mogu nametnuti zahtjevi u pogledu privole koji nadilaze zahtjeve utvrđene u toj direktivi (npr. u pogledu izravnog marketinga prema stručnjacima).

4.3. Ocjena svakog pojedinačnog slučaja kada se pozivanje na članak 6. stavak 1. točku (f) nije isključeno zakonom

118. Ako se zakonom ne isključuje pozivanje na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, voditelji obrade trebali bi na pojedinačnoj osnovi procijeniti ispunjava li predviđena obrada tri kumulativna uvjeta iz članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, u skladu s prethodno opisanom metodologijom, prije nego što počnu obrađivati osobne podatke koji se temelje na toj pravnoj osnovi u svrhe izravnog marketinga. Voditelji obrade trebali bi stoga osigurati da je test ravnoteže ispunjen i razmotriti donošenje odgovarajućih zaštitnih mjera i mjera ublažavanja.

119. Pri procjeni može li se predviđena obrada temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka bitno je da voditelji obrade utvrde može li se željeni marketinški interes razumno jednako učinkovito ostvariti drugim sredstvima kojima se manje ograničavaju temeljne slobode i prava ispitanika, posebno prava na poštovanje privatnog života i na zaštitu osobnih podataka zajamčena člancima 7. i 8. Povelje, te da osiguraju poštovanje načela „smanjenja količine podataka” utvrđenog u članku 5. stavku 1. točki (c) Opće uredbe o zaštiti podataka.⁹² Nadalje, kako bi se osiguralo da je test ravnoteže ispunjen, voditelji obrade možda će morati provesti odgovarajuće zaštitne mjere i mjere ublažavanja, kao što je upotreba tehnologija za povećanje privatnosti. Također treba uzeti u obzir opseg predmetne obrade i njezin utjecaj na ispitanika (osobito na njegova prava i slobode).⁹³

120. Određene marketinške prakse mogu se smatrati nametljivima sa stajališta ispitanika, posebno ako se temelje na opsežnoj obradi potencijalno neograničenih podataka.⁹⁴ U tom pogledu treba napomenuti da razina intruzivnosti predviđenih marketinških praksi može biti posebno relevantan čimbenik koji treba uzeti u obzir pri provedbi testa ravnoteže na temelju članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. Na primjer, testom ravnoteže teško bi se dobili pozitivni rezultati za nametljive prakse profiliranja i praćenja u marketinške svrhe, na primjer one koje uključuju praćenje pojedinaca na više internetskih stranica, lokacija, uređaja ili usluga.⁹⁵ S druge strane, voditeljima obrade može biti lakše opravdati pozivanje na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka u pogledu manje nametljivih marketinških aktivnosti, primjerice u kontekstu reklamne kampanje koja se sastoji od slanja iste komercijalne komunikacije (npr. kataloga proizvoda) svim postojećim kupcima koji su već kupili proizvode slične onima koji se oglašavaju.

121. Kako je prethodno navedeno u ovim smjernicama, pri provedbi testa ravnoteže trebalo bi uzeti u obzir i razumna očekivanja ispitanika.⁹⁶ Relevantni čimbenici koje voditelj obrade treba uzeti u obzir u pogledu izravnog

⁹¹ Treba napomenuti da se člankom 13. Direktive o e-privatnosti uređuje samo slanje neželjenih poruka izravnog oglašavanja, ali ne i druga obrada, kao što je, na primjer, prikupljanje osobnih podataka u svrhu slanja poruka izravnog oglašavanja. Međutim, ako slanje poruka izravnog oglašavanja nije dopušteno nacionalnim pravom kojim se provodi članak 13. Direktive o e-privatnosti, ne bi postojao legitiman interes na koji bi se voditelj obrade mogao pozvati kako bi opravdao prikupljanje osobnih podataka za slanje takvih poruka.

⁹² Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 121.

⁹³ Ibid., točke 112. i 116.

⁹⁴ Ibid., stavak 118.

⁹⁵ Vidjeti WP29, Smjernice o automatiziranom pojedinačnom donošenju odluka i izradi profila za potrebe Uredbe 2016/679, str. 15.

⁹⁶ Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537),

marketinga uključuju elemente kao što su to je li osoba koja prima izravni marketing postojeći kupac, priroda proizvoda i usluga koje voditelj obrade želi staviti na tržište te je li vjerojatno da bi ispitanik očekivao izravni marketing takvih proizvoda i usluga.

121.4. Pravo na prigovor na obradu u svrhu izravnog marketinga

122. Ako se osobni podaci obrađuju u svrhu izravnog marketinga, ispitanik ima posebno pravo prigovora na takvu obradu u skladu s člankom 21. stavkom 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.⁹⁷ Suprotno općenitijem pravu ispitanika na prigovor na temelju članka 21. stavka 1. Opće uredbe o zaštiti podataka (t. 71. i dalje u tekstu), pravo na prigovor na obradu osobnih podataka u svrhe izravnog marketinga u skladu s člankom 21. stavkom 2. Opće uredbe o zaštiti podataka bezuvjetno je i neovisno o pravnoj osnovi na koju se poziva voditelj obrade. Ne zahtijeva se da ispitanik pruži obrazloženje pri podnošenju prigovora jer svrha prigovora nije bitna i nema potrebe za „uravnoteženjem interesa” kako bi se procijenilo treba li prigovor odobriti. Dovoljno je da ispitanik podnese prigovor kako bi prigovor bio uspješan. Stoga, kada se osobni podaci obrađuju u svrhe izravnog označivanja, voditelj obrade trebao bi uvijek poštovati prigovore koje primi, bez mogućnosti nastavka obrade u takve svrhe dokazivanjem da postoje prevladavajući uvjerljivi legitimni razlozi koji to opravdavaju. Nadalje, u skladu s člankom 12. stavkom 2. Opće uredbe o zaštiti podataka voditelj obrade trebao bi olakšati ostvarivanje prava na prigovor na izravni marketing tako što će ispitaniku omogućiti da u bilo kojem trenutku podnese prigovor na jednostavan i besplatan način.

5. Obrada u unutarnje administrativne svrhe unutar grupe poduzetnika

123. U skladu s uvodnom izjavom 48. Opće uredbe o zaštiti podataka voditelji obrade koji su dio grupe poduzetnika mogu imati legitiman interes za prijenos osobnih podataka unutar grupe poduzetnika u interne administrativne svrhe, uključujući obradu osobnih podataka klijenata ili zaposlenika.⁹⁸ Stoga se takva vrsta obrade može temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, pod uvjetom da su testovi nužnosti i ravnoteže provedeni na odgovarajući način i da su dali pozitivne rezultate. Drugim riječima, prijenos osobnih podataka unutar grupe ne mora nužno biti obrazložen u članku 6. stavku 1. točki (f), ali uvodna izjava 48. može se uzeti u obzir, osobito u kontekstu prvog koraka procjene u tri koraka iz članka 6. stavka 1. točke (f) (t. 14. i sljedeće gore). Trebalo bi napomenuti i da bi se pitanje ispunjavaju li subjekti koji žele prenositi osobne podatke unutar grupe uvjete za voditelje obrade trebalo procijeniti na pojedinačnoj osnovi jer se ne bi svi poduzetnici u grupi nužno smatrali voditeljima obrade.

124. Osim toga, trebalo bi imati na umu da bi, kada se takva obrada odvija, a posebno kada se odnosi na osobne podatke zaposlenika, voditelji obrade trebali uzeti u obzir posebna pravila o obradi osobnih podataka u kontekstu zapošljavanja koja su države članice predvidjele u skladu s člankom 88. Opće uredbe o zaštiti podataka, posebno jer ona mogu uključivati odgovarajuće i posebne mjere za zaštitu ljudskog dostojanstva, legitimnih interesa i temeljnih prava ispitanika, s posebnim naglaskom na prijenos osobnih podataka unutar skupine poduzeća.⁹⁹ Takva nacionalna pravila mogu utjecati i na pravnu osnovu na koju se može osloniti za prijenos osobnih podataka unutar grupe poduzeća jer se tim pravilima mogu predvidjeti posebne pravne obveze ili ugovorni aranžmani, čime se omogućuje oslanjanje na članak 6. stavak 1. točke (c) ili (b) Opće uredbe o zaštiti podataka.

125. Treba napomenuti da bi, bez obzira na pravnu osnovu za prijenos osobnih podataka unutar grupe, poslodavci uvijek trebali osigurati da ispune svoju obvezu pružanja potrebnih informacija zaposlenicima o

točka 117.; Sud EU-a, presuda od 4. listopada 2024., predmet C-621/22, *Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond* (ECLI:EU:C:2024:857), točka 55.

⁹⁷ Vidjeti i uvodnu izjavu 70. Opće uredbe o zaštiti podataka.

⁹⁸ U članku 4. točki 19. Opće uredbe o zaštiti podataka „grupa poduzetnika” definirana je kao „poduzetnik u vladajućem položaju i njegova kontrolirana poduzeća”.

⁹⁹ Vidjeti članak 88. stavak 2. Opće uredbe o zaštiti podataka.

aktivnostima obrade koje utječu na njihove osobne podatke u skladu s člancima 12., 13. i 14. Opće uredbe o zaštiti podataka. Stoga bi zaposlenicima trebalo pružiti odgovarajuće informacije o prijenosu njihovih osobnih podataka unutar grupe, među ostalim o pravnoj osnovi za takvu obradu, kako je propisano člankom 13. stavkom 1. točkom (c) i člankom 14. stavkom 1. točkom (c) Opće uredbe o zaštiti podataka.

Primjer 7:

Kako bi poboljšali usluge unutar svoje korporativne grupe, sjedište te grupe odlučuje izraditi statističke podatke o tome koliko su dugo klijenti njihovih društava kćeri zapravo bili klijenti, jesu li u tom razdoblju podnijeli pritužbe na društvo kćer itd. Time se grupi omogućuje da procijeni je li potrebno provesti organizacijske promjene kako bi se klijenti u budućnosti bolje zadržali. Kako bi to mogla učiniti, društva kćeri dijele određene informacije o klijentima sa sjedištem grupe. Budući da ta obrada u sjedištu društva nije izravno povezana s ugovornim odnosom s klijentima, takva obrada osobnih podataka može se temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, ovisno o konkretnim okolnostima i podložno usklađenosti s drugim odredbama Opće uredbe o zaštiti podataka.

6. Obrada u svrhu osiguravanja mrežne i informacijske sigurnosti

126. Mjere za osiguravanje odgovarajuće razine mrežne i informacijske sigurnosti mogu uključivati obradu osobnih podataka. Takve aktivnosti obrade u načelu se mogu temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka, pod uvjetom da su ispunjeni njezini uvjeti (uključujući testove nužnosti i ravnoteže). To je potvrdio, iako neizravno, Sud EU-a u predmetu *Breyer*,¹⁰⁰ kao i u uvodnoj izjavi 49. Opće uredbe o zaštiti podataka te u uvodnoj izjavi 121. Direktive (EU) 2022/2555.

127. Pri procjeni može li se pozvati na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka treba imati na umu sljedeće:

- Prikupljanje i analiza osobnih podataka u svrhu osiguravanja visoke razine mreže i informacijska sigurnost mora zadovoljiti i testove nužnosti i testove ravnoteže. To znači da cilj sigurnosti ne može opravdati prekomjernu obradu osobnih podataka. U tom je pogledu Radna skupina WP29 u prethodnim mišljenjima naglasila rizike svojstvene određenim sigurnosnim rješenjima (uključujući vatrozidove, antivirusne i antispam) jer mogu dovesti do opsežnog uvođenja dubinske inspekcije paketa i drugih vrsta intruzivne analize komunikacijskog sadržaja i metapodataka, što može znatno utjecati na ishod testa ravnoteže.
- U predmetu *Meta protiv Bundeskartellamta Sud EU-a*¹⁰¹ utvrdio je da je potrebno utvrditi je li i u kojoj mjeri obrada osobnih podataka prikupljenih iz izvora izvan društvene mreže doista je nužna kako bi se osiguralo da unutarnja sigurnost te mreže ne bude ugrožena. Također bi trebalo provjeriti ne može li se legitimni interes koji se nastoji ostvariti razumno jednako učinkovito drugim sredstvima kojima se manje ograničavaju temeljna sloboda i prava ispitanika te je li poštovano načelo smanjenja količine podataka utvrđeno u članku 5. stavku 1. točki (c) Opće uredbe o zaštiti podataka.
- Informacijska sigurnost obuhvaća i operativne rizike koji se razlikuju od zaštite osobnih podataka i stoga nisu obuhvaćene Općom uredbom o zaštiti podataka, na primjer zaštitom trgovinskih i poslovnih tajni koja je propisana drugim sektorskim pravilima.

128. Kako je Radna skupina iz članka 29. već priznala, na druge pravne osnove, kao što su poštovanje pravne obveze (na temelju članka 6. stavka 1. točke (c) Opće uredbe o zaštiti podataka) ili izvršavanje zadaće od javnog

¹⁰⁰ Vidjeti presudu Suda od 19. listopada 2016., predmet C-582/14, *Patrick Breyer protiv Bundesrepublik Deutschland* (ECLI:EU:C:2016:779). Temeljni spor odnosio se na obradu (dinamičkih) IP adresa kako bi se osigurala opća operabilnost internetskih medija, a Sud EU-a smatrao je da bi se članak 7. točka (f) Direktive 95/46/EZ, uključujući test ravnoteže, trebao primjenjivati na takvu obradu.

¹⁰¹ Sud EU-a, presuda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točka 119. i dalje.

interesa ili pri izvršavanju službene ovlasti voditelja obrade (na temelju članka 6. stavka 1. točke (e) Opće uredbe o zaštiti podataka), može se pozvati i u kontekstu informacijske sigurnosti ako su ispunjeni njihovi uvjeti.

7. Prijenos osobnih podataka nadležnim tijelima

7.1. Ukazivanje na moguća kaznena djela ili prijetnje javnoj sigurnosti nadležnim tijelima

129. U skladu s uvodnom izjavom 50. Opće uredbe o zaštiti podataka „upućivanje na moguća kaznena djela ili prijetnje javnoj sigurnosti i prijenos relevantnih osobnih podataka nadležnom tijelu u pojedinačnim slučajevima ili u nekoliko slučajeva koji se odnose na ista kaznena djela ili prijetnje javnoj sigurnosti trebalo bi se smatrati legitimnim interesom voditelja obrade”. Upućivanje na „pojedinačne slučajeve” i „ista kaznena djela ili prijetnje” upućuje na to da opće i preventivno prikupljanje osobnih podataka od strane privatnih poslovnih subjekata radi sustavnog prijavljivanja mogućih kaznenih djela ili prijetnji tijelima kaznenog progona nije ono što je predviđeno uvodnom izjavom 50. kao legitimni interes voditelja obrade. U svakom slučaju, takav bi prijenos trebalo zabraniti ako obrada nije u skladu s pravnom, profesionalnom ili drugom obvezujućom obvezom tajnosti voditelja obrade.

130. EDPB smatra da, s obzirom na to da se u uvodnoj izjavi 50. upućuje na načelo ograničenja svrhe navedeno u članku 6. stavku 4. Opće uredbe o zaštiti podataka, cilj ove izjave nije samo objasniti da bi se za obradu opisanu u toj uvodnoj izjavi trebalo smatrati da se njome ostvaruje legitimni interes. Cilj mu je i pojasniti da se, ako su osobni podaci izvorno zakonito prikupljeni u različite svrhe i ako ih voditelj obrade želi obrađivati u nove svrhe (npr. dijeljenje informacija s tijelima kaznenog progona), ta daljnja obrada često može smatrati usklađenom s izvornom svrhom.

131. Međutim, treba napomenuti da je Sud EU-a u *predmetu Meta protiv Bundeskartellamta* utvrdio da prikupljanje i razmjena osobnih podataka s tijelima kaznenog progona radi sprečavanja, otkrivanja i kaznenog progona kaznenih djela u načelu nije cilj koji može predstavljati legitimni interes privatnog poslovnog subjekta čija je djelatnost uglavnom gospodarske i komercijalne prirode. Stoga se takav subjekt općenito ne bi mogao pozvati na takav legitimni interes, koji nije povezan s njegovom gospodarskom i komercijalnom djelatnošću, za obradu osobnih podataka u tu svrhu na temelju članka 6. stavka 1. točke (f) Opće uredbe o zaštiti podataka. S druge strane, privatni poslovni subjekt može razmjenjivati informacije s tijelima kaznenog progona na temelju članka 6. stavka 1. točke (c) Opće uredbe o zaštiti podataka, pod uvjetom da je ta obrada nužna kako bi se poštovala posebna pravna obveza kojoj taj subjekt podliježe.¹⁰²

132. Međutim, ako voditelj obrade ne prikuplja i ne pohranjuje osobne podatke na preventivan i sustavan način posebno kako bi mogao pružiti takve podatke tijelima kaznenog progona, nego želi prijaviti tijelima kaznenog progona moguća kaznena djela ili prijetnje za koje povremeno sazna, može razmotriti mogućnost da se osloni na članak 6. stavak 1. točku (f) Opće uredbe o zaštiti podataka radi razmjene informacija s tijelima kaznenog progona, među ostalim s obzirom na uvodnu izjavu 50. Opće uredbe o zaštiti podataka.

Primjer 8.:

Voditelj obrade žrtva je kibernetičkog napada koji ima za posljedicu povredu osobnih podataka koja će vjerojatno prouzročiti rizik za prava i slobode ispitanika čiji su podaci procurili. U skladu s člankom 33. Opće uredbe o zaštiti podataka voditelj obrade bez nepotrebne odgode obavješćuje nadzorno tijelo o povredi osobnih podataka, uključujući neke osobne podatke potrebne za utvrđivanje razine i vjerojatnih posljedica povrede osobnih podataka. Na taj način voditelj obrade obrađuje podatke kako bi ispunio pravnu obvezu kojoj podliježe, na temelju članka 6. stavka 1. točke (c) Opće uredbe o zaštiti podataka. Međutim, napadnuti voditelj obrade posjeduje i druge osobne podatke povezane s kibernetičkim napadom i njegovim počiniteljima, kao što su IP adrese i internetski identifikatori. Voditelj obrade možda će htjeti podijeliti te podatke s tijelom za izvršavanje

¹⁰² Vidjeti presudu Suda od 4. srpnja 2023., predmet C-252/21, *Meta protiv Bundeskartellamta* (ECLI:EU:C:2023:537), točke 124. i 132.

zakonodavstva nadležnim u području kiberkriminaliteta i nadležnim tijelom odgovornim za kibersigurnost, ako takvo obavješćivanje već nije obvezno na temelju nacionalnog prava i prava Unije, kako bi se spriječili potencijalni budući kibernapadi i time zaštitili ispitanici. Ta bi se obrada mogla temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka ako je u svakom pojedinom slučaju potrebno i ako legitimni interes voditelja obrade da se navedu moguća kaznena djela ili prijetnje javnoj sigurnosti ne nadmašuju interesi te prava i slobode dotičnih ispitanika. Obrada također mora biti u skladu s pravnom, profesionalnom ili drugom obvezujućom obvezom tajnosti voditelja obrade.

7.2. Zahtjevi tijela trećih zemalja i njihovo otkrivanje

133. Voditelji obrade možda će morati procijeniti imaju li pravnu osnovu za otkrivanje i prijenos osobnih podataka kao odgovor na zahtjev koji su primili od tijela treće zemlje. Takav zahtjev može, na primjer, potjecati od tijela kaznenog progona treće zemlje ili javne uprave koja zahtijeva prijenos osobnih podataka od voditelja obrade.

134. Voditelj obrade najprije mora analizirati kontekst i pravni okvir zahtjeva. Ako proizlazi iz provedbe međunarodnog sporazuma kojim se takav zahtjev čini obvezujućim i provedivim u skladu s pravom EU-a ili pravom države članice, otkrivanje može biti obvezno i stoga čini pravnu obvezu u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (c) Opće uredbe o zaštiti podataka.¹⁰³ U takvim slučajevima nije potrebno procijeniti može li se obrada temeljiti na članku 6. stavku 1. točki (f) Opće uredbe o zaštiti podataka kao pravnoj osnovi. Slično tome, u situacijama u kojima otkrivanje na temelju međunarodnog sporazuma nije obvezno, ali je takva suradnja dopuštena pravom EU-a ili pravom države članice, mogao bi se primjenjivati članak 6. stavak 1. točka (e) Opće uredbe o zaštiti podataka. Nadalje, u posebnim slučajevima ključni interesi ispitanika (ili druge fizičke osobe) mogu opravdati odgovor na zahtjev tijela treće zemlje, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti utvrđeni međunarodnim pravom i da bi se stoga mogao primijeniti članak 6. stavak 1. točka (d) Opće uredbe o zaštiti podataka.¹⁰⁴

135. Voditelj obrade ipak bi mogao imati legitiman interes za ispunjavanje zahtjeva za otkrivanje osobnih podataka tijelu treće zemlje, posebno ako se na voditelja obrade primjenjuje zakonodavstvo treće zemlje i ako bi nepoštovanje takvog zahtjeva podrazumijevalo sankcije u skladu sa stranim pravom.

136. Međutim, kako je prethodno navedeno, svaka obrada koja se temelji na legitimnom interesu voditelja obrade mora biti nužna i uravnotežena s interesima ili temeljnim pravima i slobodama ispitanika. U tom se kontekstu može napomenuti da je Europski odbor za zaštitu podataka u određenoj situaciji prethodno zauzeo stajalište da bi interesi ili temeljna prava i slobode ispitanika u tim posebnim okolnostima prevladali nad interesom voditelja obrade da postupi u skladu sa zahtjevom tijela kaznenog progona treće zemlje kako bi se izbjegle sankcije za neusklađenost.

137. Naposljetku, treba imati na umu da odgovor na zahtjev prijenosom osobnih podataka tijelu izvan EU-a/EGP-a predstavlja prijenos u treću zemlju. U svakom slučaju prijenosa u treću zemlju voditelj obrade mora imati ne samo pravnu osnovu za obradu nego i poštovati odredbe poglavlja V., među ostalim osigurati da postoji osnova za prijenos i da se ne ugrozi razina zaštite predviđena Općom uredbom o zaštiti podataka.

¹⁰³ Napominjemo da ako se takvim međunarodnim sporazumom predviđaju odgovarajuće zaštitne mjere i pod uvjetom da su ispitanicima dostupna provediva prava i učinkoviti pravni lijekovi, voditelj obrade može se osloniti i na taj instrument kao alat za prijenos u skladu s člankom 46. stavkom 2. točkom (a) Opće uredbe o zaštiti podataka.

¹⁰⁴ Na primjer, to bi mogao biti slučaj sa zahtjevima za pristup osobnim podacima o otežanim maloljetnicima ili drugim situacijama u kojima je otkrivanje u ključnom interesu samih ispitanika.